

NAISTEN KOKEMUKSIA PARISUHDEVÄKIVALLASTA JA MIINA-RYHMÄSTÄ

Hyvönen Enni
Ollila Kristiina

Opinnäytetyö
Sosiaali-, liikunta- ja terveysala
Hoitotyön koulutusohjelma
Terveystieteiden (AMK)

2019

Sosiaali-, liikunta- ja terveysala
Hoitotyön koulutusohjelma
Terveydenhoitaja (AMK)

Tekijä	Enni Hyvönen, Kristiina Ollila	Vuosi	2019
Ohjaaja	Marianne Sliden		
Toimeksiantaja	Oulun ensi- ja turvakoti		
Työn nimi	Naisten kokemuksia parisuhdeväkivallasta ja Miina-ryhmästä.		
Sivu- ja liitesivumäärä	46+6		

Parisuhdeväkivallasta puhutaan, kun henkilö kohdistaa väkivallan teon seurustelukumppaniinsa tai puolisoonsa. Se on parisuhteen osapuolille vahinkoa aiheuttavaa fyysistä, psyykkistä tai seksuaalista käyttäytymistä. Jaettaessa yhteisiä kokemuksia saadaan tunne vertaisuudesta. Usein tämä tunne voi kantaa ihmistä ja olla suuri apu kriisistä toipumisessa.

Opinnäytetyö tehtiin ensi- ja turvakodin Miina-ryhmään kuuluvien naisten kokeesta parisuhdeväkivallasta. Miina-ryhmä on suunnattu vanhoillislestadiolaisille perheväkivaltaa kokeneille naisille. Aiheen valinnassa kriteereitä olivat sen ajankohtaisuus ja ajatuksia herättävyys. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata naisten kokemuksia parisuhdeväkivallasta ja Miina-ryhmän merkityksestä selviytymisprosessissa. Tavoitteena oli ymmärtää parisuhdeväkivaltaa kokeneita naisia sekä saada tietoa ensi- ja turvakodin merkityksestä selviytymisprosessissa. Tutkimustehtäviä oli kaksi, millaisia väkivallan kokemuksia naisilla on ja miten Miina-ryhmä on vaikuttanut niistä selviytymisessä. Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena opinnäytetyönä. Haastattelumuotona oli puolistrukturoitu teemahaastattelu, joka suoritettiin pienenä ryhmähaastatteluna. Haastatteluun osallistui neljä Miina-ryhmässä käyvää naista. Haastattelusta tehtiin deduktiivinen sisällönanalyysi.

Tutkimustuloksista voitiin päätellä, että naiset ovat kokeneet monenlaista väkivaltaa. Miina-ryhmä on ollut tärkeä osa naisten prosessia parisuhdeväkivallasta selviytymisessä. Selviytymistä helpotti se, että Miina-ryhmän jäsenet ovat tulleet samasta yhteisöstä. Tutkimuksen aineistosta oli pääteltävissä, että väkivaltaa oli yhä vaikea tuoda ilmi ja sitä on melko vaikea tunnistaa. Työkaluja väkivallan uhrin kanssa työskentelyyn tulisi kehittää, ja ammattilaisille tarjota lisäkoulutusta. Haastattelun perusteella etenkin neuvolatyöntekijöiden tulisi kehittää valmiuksiinsa tunnistaa ja kohdata perheväkivallan uhrin. Toiveena olisi, että tutkimustuloksia voitaisiin hyödyntää neuvolatyössä. Olisi tärkeää, että tutkimus antaisi ammattihenkilöstölle lisää tietoa alueella voimakkaasti vaikuttavasta vanhoillislestadiolaisuudesta ja sen kulttuurista.

Avainsanat: Parisuhdeväkivalta, vanhoillislestadiolaisuus, vertaistuki, naiset, kokemus

The Unit of Health Care and Nursing
Degree Programme in Nursing
Public Health Nurse

Author	Enni Hyvönen, Kristiina Ollila	Year	2019
Supervisor	Marianne Sliden		
Commissioned by	Oulu Mother and Child Home and Shelter		
Subject of thesis	Womens' Experiences of Relationship Violence and the Miina Group		
Number of pages	46+6		

When a person targets violence towards his/her partner, it is called relationship violence. Relationship violence is physical, mental or sexual behavior which causes harm to both relationship partners. Sharing common experience with people in similar situations provides people with peer support. Often peer support can carry a person to survival and be a huge help in recovering from a crisis.

This thesis is about relationship violence against women who are part of a so-called Miina group which is one of the peer support groups of the Oulu mother and child home and shelter. Miina group is for women who are part of the religion laestadianism and who have experienced violence from the partner. The topic was chosen for its currentness and because it raises a lot of discussion. The purpose of this thesis was to describe women's experiences of relationship violence and how important peer support had been in their recovering process. The objective was to understand women who had been experiencing relationship violence and to get information of what is the role of the Oulu mother and child home and shelter in the recovering process. There were two research questions; what kind of violence women had experienced and how the Miina group had affected their surviving from the violence.

This thesis was implemented by qualitative research methods. The interview was a half-structured theme interview and there were four participants in the interview. Based on the interview a deductive content analysis was made. From the research results it could be concluded that women had experience many kinds of violence. The Miina group had been an important part of the women's surviving process. From the research results it could be concluded that it is hard to bring up experienced violence. There is a need for education to work with the violence victims, especially the maternity clinic workers need tools to identify and encounter victims. The wish is that the results of this thesis could be available in the prenatal and maternity clinics. It would be important for nurses to know more about laestadianism which has a powerful affect in Oulu region.

Key words list of key words: Relationship violence, laestadianism, peer support, women, experiences

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	PARISUHDEVÄKIVALTA	6
2.1	Parisuhteeseen liittyvä väkivalta	6
2.2	Naisiin kohdistuva väkivalta yhteiskunnallisesti	8
2.3	Häpeä ja anteeksianto	11
3	MIINA-RYHMÄN TOIMINTA.....	13
3.1	Miina-ryhmän nykytila ja toiminta	13
3.2	Vanhoillislestadiolaisuus	14
3.3	Vertaistuki	16
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	19
4.1	Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimustehtävät.....	19
4.2	Tutkimusmenetelmä.....	19
4.3	Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston keruu.....	21
4.4	Aineiston analyysi	24
5	TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	28
5.1	Naisten väkivallan kokemuksia	28
5.2	Miina-ryhmän vaikutukset naisten selviytymisessä.....	31
5.3	Johtopäätökset tutkimustuloksista	34
6	POHDINTA	36
6.1	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	36
6.2	Yleinen pohdinta ja jatkotutkimushaasteet.....	39
	LÄHTEET.....	42
	LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Parisuhdeväkivallasta puhutaan, kun henkilö kohdistaa väkivallan teon seurustelukumppaniinsa tai puolisoonsa (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018a). Kaikissa sosiaaliryhmissä kaikkialla maailmassa esiintyy parisuhdeväkivaltaa. Se on suhteen osapuolille vahinkoa aiheuttavaa fyysistä, psyykkistä tai seksuaalista käyttäytymistä (Heise & Garcia-Moreno 2002, 89; Sosiaali- ja terveysministeriö 2005; Vaaranen 2018.)

Oulun ensi- ja turvakodin Miina-ryhmä on vertaistukiryhmä väkivaltaa parisuhhteessaan kokeneille vanhoillislestadiolaisille naisille. Ryhmän tarkoituksena on auttaa naisia etsimään keinoja väkivallasta selviytymiseen. Osallistujat voivat itse rajata määrän mitä kertovat itsestään tai kokemuksistaan. Ryhmään voi osallistua myös nimettömänä. Kaikilla ryhmäläisillä on vaitiolovelvollisuus he eivät saa kertoa eteenpäin mitään ryhmästä, eivät edes ketä siihen on osallistunut. Ryhmän ohjaajana toimii Oulun ensi- ja turvakoti ry:n lähisuhdeväkivaltatyön yksikössä palveluesimiehenä toimiva Riitta Pohjoisvirta. (Pohjoisvirta 2017.)

Parisuhdeväkivalta on viime aikoina puhututtanut yhteiskunnallisesti. Opinnäytetyössä halutaan kuvata Miina-ryhmään kuuluvien naisten kokemuksia. Etenkin ammattilaisille suuntautuvaa tietoa on saatavilla verraten vähän tästä aiheesta. Tutkimuksen aihe on alueelle sopiva, sillä vanhoillislestadiolaisen yhteisön jäsenistä valtaosa asuu Pohjois-Suomessa. Aihe on herkkä, mutta mielenkiintoinen ja kiinnostava. Tutkimuksen myötä olisi tärkeää saada varjoon jääneiden naisten äänet kuuluville, sekä tietoutta ammattilaisille aiheesta.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata naisten kokemuksia parisuhdeväkivallasta ja Miina-ryhmän merkityksestä selviytymisprosessissa. Tavoitteena on ymmärtää parisuhdeväkivaltaa kokeneita naisia sekä saada tietoa ensi- ja turvakodin merkityksestä selviytymisprosessissa. Tietoperusta opinnäytetyössä on rajattu parisuhdeväkivaltaan, joka tarkentuu etenkin naisiin kohdistuvaan väkivaltaan. Toisena rajauksena toimii vanhoillislestadiolaisuus, sekä siihen liittyvät häpeän ja anteeksiannon kokemukset, jotka poikkeavat suuresti modernista, länsimaisesta opista. Toimeksiantajana tutkimuksessa on Oulun ensi- ja turvakoti.

2 PARISUHDEVÄKIVALTA

2.1 Parisuhteeseen liittyvä väkivalta

Henkilön kohdistaessa väkivallan teon seurustelukumppaniinsa tai puolisoonsa, puhutaan parisuhdeväkivallasta (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2018a). Parisuhdeväkivaltaa esiintyy kaikkialla maailmassa, kaikissa sosiaaliryhmissä. Siitä kärsivät eniten miestensä kaltoinkohtelemat naiset, vaikkakin parisuhdeväkivaltaa esiintyy myös naisten tekemänä sekä samaa sukupuolta olevien suhteissa. Parisuhdeväkivalta on suhteen osapuolille vahinkoa aiheuttavaa fyysistä, psyykkistä tai seksuaalista käyttäytymistä. (Heise & Garcia-Moreno 2002, 89; Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 13.) Flinckin mukaan parisuhdeväkivaltaa voidaan myös määritellä ja tarkastella aikomuksina, tekoina, rikoslain määrittäminä rikoksina ja niiden seuraamuksina (Flinck 2006, 18).

Erytispiirteenä parisuhdeväkivallassa on sen haavoittavuus. Väkivalta tapahtuu läheisessä ihmissuhteessa ja sellaisen ihmisen tekemänä, jolta odotetaan kaikkea muuta kuin väkivaltaa; huolenpitoa, turvaa ja rakkautta. Usein parisuhdeväkivallalla saattaa olla rauhallisia kausia, helposti kuitenkin väkivaltainen käytös ja sen uhka ilmenevät riitatilanteissa uudestaan sekä muuttuvat ajan myötä rajummaksi ja vakavammaksi. Myös väkivallan muoto saattaa vaihdella. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2018a.)

Fyysinen väkivalta voi olla muun muassa hiuksista repimistä, potkimista, lyömistä ja kuristamista. Seurauksia voivat olla ruhjeet ja murtumat, ja se voi pahimmillaan johtaa kuolemaan. Fyysiseen väkivaltaan liittyy myös henkinen väkivalta, jota voi tapahtua julkisesti tai neljän seinän sisällä muiden tietämättä. Henkistä väkivaltaa ovat muun muassa läheisen alistaminen ja kaltoinkohtelu sekä haukkuminen. Henkisen väkivallan muotoja voi olla myös sosiaalinen eristäminen muista ihmisistä, ihmisen omien mielipiteisiin tai vaatetukseen liittyvä kontrollointi, uhkailu väkivallalla, vapaan liikkumisen estäminen tai seksuaalisuuteen liittyvä alistaminen. Henkisen väkivallan tunnistaminen voi olla haastavaa, sillä alku voi olla hyvinkin hitaasti etenevää ja vähäeleistä. Yleensä väkivallalla on kuitenkin tapana muuttua pahemmaksi pikkuhiljaa. Väkivallan tekojen näkyessä seksuaalisessa

kanssakäymisessä puhutaan seksuaalisesta väkivallasta. (Ensi- ja turvakotien liitto 2019; Terveystieteiden tutkimuskeskus 2018a; Pohjoisvirta 2012, 14, 15.)

Hengelliseksi väkivaltaa kutsutaan, kun henkilöä manipuloidaan, syyllistetään, alistetaan tai väheksytään uskonnon tai uskoon liittyvien asioiden takia (Väestöliitto 2018). Hengellinen väkivalta voi näkyä muun muassa vaatimuksena hoitaa ongelmat anteeksiannolla sekä puolison ja lasten alistamisena. Siinä voi esiintyä kontrollointia liittyen naisen seksuaalisuuteen sekä yhteisön puuttumisena eri tavoin jäsentensä elämään. (Pohjoisvirta 2012, 15.)

Evankelis-luterilainen kirkko on määritellyt hengelliseksi väkivallaksi hengellisen ulottuvuuden omaavan henkisen väkivallan. Väkivallan kokemus liittyy usein siihen, että väkivaltaa kokeva ei kykene esittämään omia näkemyksiään esimerkiksi siinä pelossa, että niiden esiin tuleminen pahentaisi tilannetta. Kun uskontoa ja uskonnollisiin tulkintoihin liittyviä merkityksiä käytetään väärin pyrkimyksenä vaikuttaa jäsenten ajattelutapoihin ja toimintoihin, voidaan toiminta luokitella hengelliseksi väkivallaksi. (Hurtig 2013, 152.)

Linjakumpu kirjoittaa Muutos-lehdessä, että lähtökohtaisesti hengellisen väkivallan tutkimisen ja tulkitsemisen olevan haasteellista, sillä sen mittaaminen ja määrittäminen yhteismitallisesti on mahdotonta. Ihmiset kokevat asioita eri tavalla, osa kokee tietynlaisen kohtelun henkisenä väkivaltana, kun taas toinen ei koe asiaa niin. Linjakummun mukaan hengellisellä väkivallalla on selkeästi yhteisöllinen ulottuvuutensa. Hengelliseen väkivaltaan voi kuulua niin henkistä kuin fyysistäkin väkivaltaa. Sitä perustellaan usein uskomisen tai uskonnolliseen yhteisöön kuulumisen kautta. Hengellisessä väkivallassa niin kuin väkivallan muissakin muodoissa voivat vaikutukset olla pitkäaikaisia ja laajamittaisia. (Linjakumpu 2013, 10.)

Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan myös omaisuuden voi kohdistua väkivaltaa. Taloudellinen väkivalta ja sillä uhkaaminen, laiminlyönti tai kaltoinkohtelu luetaan väkivallaksi. Taloudellinen väkivalta on osaltaan myös henkistä väkivaltaa, johon voi liittyä toisen rahan käytön kontrollointia alistavalla tavalla tai toisen taloudellisen riippuvuuden hyväksikäyttöä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 13; Pohjoisvirta 2012, 14.)

Pitkään on ajateltu, että parisuhdeväkivalta loppuu, kun henkilö irtaantuu väkivaltaisesta suhteestaan. Kuitenkin jatkumoa tälle voi olla yksi lähisuhdeväkivallan muodoista; eron jälkeinen vaino. Kun tapahtuu toistuvasti pelkoa aiheuttavaa häiritsevää seuraamista ja yhteydenottoja, jotka eivät ole toivottuja, voidaan puhua vainoamisesta. Vainossa täyttyvät rikoksen tunnusmerkit, ja se sisältää uhkaavaa ja väkivaltaista käytöstä. Vaino on ilmiönä tunnistettu jo pitkään, mutta sen sanoittaminen on ollut vaikeaa. Vainoaja voi ulottaa tekojensa seuraukset myös vainotun lähipiiriin. (Nikupeteri & Laitinen 2017, 19, 20; Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2018a.)

Perhe- tai parisuhdeväkivallan tunnistaminen on vaikeaa. Ammatillaiset kertovat sen vaikeutuvan uhrin peittelyn ja ilmiön vaikeuden vuoksi. Kun tutkittiin täydennyskoulutukseen osallistumisen yhteyttä, työntekijöiden valmiuteen hoitaa perheväkivallan uhreja todettiin, että ammattilaisen hankaluuteen tunnistaa perheväkivaltaa liittyi usein riittämätön täydennyskoulutukseen osallistuminen. (Peräaho, Leppäkoski, Koivisto, Kylmä & Paavilainen 2016, 26, 27.)

2.2 Naisiin kohdistuva väkivalta yhteiskunnallisesti

Kautta aikojen perheiden sisällä on esiintynyt niin henkistä kuin fyysistäkin väkivaltaa. Aikaisemmin tätä on pidetty kuitenkin vain perheen sisäisenä asiana, eikä siihen ollut syytä kajota. Vasta 1960-luvulla havahduttiin perheiden sisäiseen väkivaltaan. Tämän jälkeen yhteiskunnallinen keskustelu, tutkimus ja tukipalveluiden kehittäminen alkoivat käynnistyä asteittain. Vuonna 1942 perustettiin ensimmäinen ensikoti Helsinkiin ja niiden tarve lisääntyi. 1970-luvulla ensikoteja oli jo yhteensä kahdeksan. Ensimmäinen turvakoti perustettiin ensikodin yhteyteen vuonna 1978 Turkuun, tämän jälkeen niitäkin alkoi tulla lisää. Tästä huolimatta väkivaltaongelmaa ei pidetty valtakunnallisesti vakavana. Vasta YK:n aktiivinen toiminta 1990-luvulla velvoitti Suomen valtion ryhtymään toimenpiteisiin. (Ruohonen 2006, 9–14.) Vuoden 2018 aikana turvakotien määrää nostettiin neljällä, aiemmasta 23 turvakodista (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2018b).

Suhteettoman paljon naisiin kohdistuvia rikoksia ovat esimerkiksi seksuaalinen väkivalta, lähisuhdeväkivalta ja raiskaus. (Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2018c;

EU:n laajuinen tutkimus naisiin kohdistuvasta väkivallasta 2014, 7.) Ne ovat rikoksia, jotka loukkaavat naisten perusoikeuksia –ihmisarvoa, oikeussuojaa ja tasa-arvoa. Tällaisten naisiin kohdistuvien väkivaltarikosten vaikutukset eivät kohdistu pelkästään uhreihin vaan ne ulottuvat koskemaan uhrien läheisiä ja koko yhteiskuntaa. Tämä antaa syyn tarkasteluun siinä, miten tällaiseen väkivaltaan reagoidaan yhteiskunnan ja valtion tahoilta. Viimevuosikymmeninä huomiota on pyritty kiinnittämään naisiin kohdistuvan väkivallan luonteeseen ja laajuuteen. Tätä työtä ovat tehneet muun muassa eri kansalaisyhteiskunnan toimijat ja hallitustenväliset järjestöt, kuten Euroopan neuvosto, Yhdistyneet kansakunnat (YK) ja sen syrjinnän poistamista käsittelevä komitea (CEDAW). EU:n yksittäisten jäsenvaltioiden tekemät aloitteet ovat olleet tukemassa tätä prosessia. (EU:n laajuinen tutkimus naisiin kohdistuvasta väkivallasta 2014, 7.)

Naisiin kohdistuvasta väkivallasta puhutaan enemmän. Aikaisemmin salattua ja vaiettua asiaa on haluttu tehdä näkyvämmäksi. Erilaisilla hankkeilla on pyritty vähentämään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, saamaan ihmisille tietoutta sekä vahvistamaan asenteita väkivaltaa vastaan. Muun muassa vuonna 1995 Pekingissä YK:n naisten maailmankonferenssissa Suomen hallitus sitoutui noudattamaan Pekingin toimenpideohjelmaa. (Hämäläinen 2004.) Suomi sitoutui edistämään naisten asemaa ja vaikutusvaltaa kaikkialla maailmassa. Pekingin konferenssin loppuasiakirjassa luvattiin muun muassa edistää kaikkien maailman naisten tasa-arvoa, kehitystä ja rauhaa koko ihmiskunnan eduksi. Naiset luvattiin ottaa paremmin huomioon ja heidän saavutuksiaan arvostaa. (Report of the Fourth World Conference on Women 1995, 2.)

Usko, toivo ja hakkaus- tutkimus on Markku Heiskasen ja Minna Piispan tekemä väestötutkimus, jossa kartoitettiin naisten kohdistuvaa väkivaltaa. Tutkimuksessa pääpaino oli parisuhdeväkivallassa, jonka mies oli tehnyt naiselle. Kysely on alun perin tehty vuonna 1997, ja toistettu vuonna 2005. Tutkimustulos osoittaa, että vuoden 1997 jälkeen naisten kokemaa väkivaltaa on lisääntynyt hieman. Sen rakenne oli kuitenkin muuttunut, parisuhteen sisällä koettu väkivalta on vähentynyt, kun taas sen ulkopuolinen väkivalta on lisääntynyt. Kyselyssä selvisi myös, että naisten kokemat väkivaltakokemukset lapsuudessa olivat lisääntyneet. (Heiskanen & Piispa 2006.)

Vuonna 2012 tehdyn rikosuhritutkimuksen mukaan parisuhdeväkivallasta oli kärsinyt kymmenen prosenttia naisista joskus elämänsä aikana nykyisen parisuhdekumppaninsa taholta. Viimeisen vuoden aikana tutkimukseen osallistuneista naisista viisi prosenttia oli kärsinyt fyysisestä väkivallasta. Tähän tutkimukseen osallistui nimettömästi 5307 15-75-vuotiasta parisuhteessa olevaa henkilöä. Parisuhdeväkivalta oli yleisempää nuoremmissa ikäluokissa. Syitä näille väkivaltaisille tilanteille olivat vastaajien käsityksen mukaan yleisimmin mustasukkaisuus, kumppanin humalatila, halu nöyryyttää toista ja riidat taloudellisista asioista sekä ostoksista. (Danielsson & Salmi 2013, 1.)

Euroopan unionin perusoikeusviraston eli FRA:n julkaisema tutkimus osoittaa, että naisiin kohdistuva väkivalta on laajaa ja moniulotteista, ja se koskettaa monien naisten elämää EU:ssa. Tutkimuksessa ilmenee, että noin 47 % suomalaisista naisista on 15-vuotiaana tai sitä vanhempana kokenut fyysistä ja/tai seksuaalista väkivaltaa, kun kaikkien EU-maiden keskiarvo oli 33 %. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomessa naiset ovat kokeneet keskimääräistä enemmän fyysistä ja/tai seksuaalista väkivaltaa muihin EU-maihin verratessa. Myös kumppanin tekemää henkistä väkivaltaa Suomessa oli koettu keskimääräistä enemmän. Tutkimuksessa haastateltiin 42 000 naista kaikissa Euroopan unionin 28 jäsenvaltiossa. (EU:n laajuinen tutkimus naisiin kohdistuvasta väkivallasta 2014, 3, 7, 20, 27.) Suomi onkin saanut useita huomautuksia kansainvälisiltä toimijoilta sen vuoksi, että toimet naisiin kohdistuvan väkivallan hillitsemiseksi ovat olleet riittämättömiä (Sosiaali- ja terveysministeriö 2017).

Istanbulin sopimus eli Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tuli Suomessa voimaan 1. elokuuta 2015 (Sosiaali- ja terveysministeriö 2017). Sen tavoitteena on muun muassa suojella uhreja väkivallalta, lisätä koulutusta ja tietoisuutta väkivallasta ja sen seurauksista sekä kehittää ammattilaisten työtä kentällä, sisältäen uhrien tukemisen sekä neuvonnan (Jourová 2016, 4; Euroopan neuvoston yleissopimus 53/2015 3:12-17 §). Ehkäiseviä toimenpiteitä Euroopan neuvoston yleissopimuksen mukaan ovat ennaltaehkäisevät puuttumis- ja hoito-ohjelmat sekä yksityisen sektorin ja joukkoviestinten osallistuminen (Euroopan neuvoston yleissopimus 53/2015 3:12-17 §). Isossa-Britanniassa kehitetty moniammatillinen ris-

kinarvioinnin malli MARAK, joka on menetelmä vakavassa parisuhdeväkivalta tilanteessa ja sen uhan alla eläville, otettiin käyttöön Suomessa ensikertaa vuonna 2010. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2018c; Piispa, M. & October, M. 2017, 304, 305.)

Suomen perustuslailla on turvattu jokaisen yksilön oikeus koskemattomuuteen ja henkilökohtaiseen vapauteen, ja julkisen vallan tehtävänä on turvata ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien toteutuminen (Perustuslaki 11.6.1999/731 2:7 §). Lähisuhdeväkivalta on ollut yleisen syytteen alaisena rikoksena vuodesta 2011 (Vaaranen 2018).

2.3 Häpeä ja anteeksianto

Usein väkivaltaisesta suhteesta voi olla vaikea irtaantua. Parisuhdeväkivallan uhri saattaa elää suhteessa pitkään ennen kuin hakee apua tai eroa, saatetaan myös erota ja palata yhteen monta kertaa ennen kuin lopullinen ero tapahtuu. Uhrit saattavat tuntea syyllisyyttä ja häpeää, sekä pelätä lähtemisen seurauksia. Tunne- ja vastuusidokset vaikeuttavat lähtemistä suhteesta, sillä uhri saattaa kokea vastuuta väkivallan tekijän hyvinvoinnista. Usein suhteessa pysymiseen vaikuttavat myös lapset. Avunhakemisen esteenä voi olla häpeä ja syyllisyys, ei halua kertoa ulkopuolisille väkivallasta. Uhreilla voi myös säilyä hyvin pitkään usko ja toivo siitä, että heidän rakastamansa ihminen muuttuu ja näin myös väkivalta loppuu. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018a.)

Paavo Kettusen tekemässä tutkimuksessa *Kätketty ja Vaiettu – suomalainen hengellinen häpeä* (Kirjapaja 2011) käsitellään syyllisyyden ja anteeksiannon kokemusta hengellisessä yhteisössä. Hyvin syvältä ihmisen sisintä koskettavia aiheita ovat seksuaalisuus ja hengellisyys, jolloin häpeän kokemukset liittyen seksuaalisuuteen tai hengellisyyteen muodostuvat erityisen merkityksellisiksi. (Kettunen 2011, 69).

Häpeä on yksi ihmisen vaikeimmin määritellyistä tunteista. Usein häpeä sekoitetaan syyllisyyden tunteeseen, ja henkilö, joka kokee häpeää voi luulla itsekin tunnettaan syyllisyydeksi. Häpeä voidaan määritellä eräänlaiseksi sisäiseksi prosessiksi, joka aloittaa sarjan erilaisia korjaamis- ja välttämisreaktioita, jotka ovat ihmisen luonnollisia puolustuskeinoja eli defensessejä. (Duodecim 2018.)

Häpeän syntyyn on monia syitä. Lapsuuden kodin huono tunneilmapiiri voi olla yksi häpeän aiheuttajista. Huono tunneilmapiiri voi johtua esimerkiksi väkivaltaasta, seksuaalisesta hyväksikäytöstä, ahdasmielisestä uskonnosta tai vanhempien läsnäolon puutteesta. Voimakas vierauden tai yksinäisyyden tunne voi olla osa häpeää. Häpeällä on taipumusta periytyä sukupolvelta toiselle, mikäli häpeää ei tunnisteta. (Yleisradio 2012).

Syällisyys liittyy tekemiseen, häpeä olemiseen. Häpeän kokemus voidaan luonnehtia "pienuuden" tai huonommuuden tunteeksi itsestä; oman olemassa olon arvo kiistetään (Kettunen 2011, 86). Ojuriin tekemässä tutkimuksessa Väkipalalta naisen elämän varjolla, todettiin monien tutkimukseen osallistuneiden naisten kohdalla häpeän ja syällisyyden liikkuvan rinnatusten. Häpeä sai naiset eristäytymään ja jopa esti avun hakemisen ulkomaailmasta. Niin väkipaltaisessa suhteessa eläneet kuin sellaisesta eronneet naiset kokivat häpeää ja syällisyyttä tilanteestaan. (Ojuri 2004, 130.)

3 MIINA-RYHMÄN TOIMINTA

3.1 Miina-ryhmän nykytila ja toiminta

Oulun ensi- ja turvakodin Miina-ryhmä on saanut alkunsa väkivaltaa kokeneiden naisten osallisuuden ja voimaantumisen tukemisen- hankkeesta. Miina-hanke oli jatkumoa Kriisistä selviytymiseen -projektille, joka toteutettiin 2000-luvun alkupuolella. Projektin avulla huomattiin, että naiset tarvitsevat selviytymiseen väkivallasta tukea pitkäksi ajaksi ja heidän omalle prosessilleen on varattava aikaa. Koettiin, että Miina-hanketta tarvitaan kehittämään avotyötä ja tuomaan yksilömuotoisen toiminnan rinnalle vertaistuen ja kansalaistoiminnan muotoja. Ryhmässä naiset toimivat työntekijän rinnalla vertaisohjaajina ja tukihenkilöinä vertaisilleen. (Ojuri 2013, 4, 9, 10, 37.)

Ensimmäisten joukossa Oulun seudulla hankkeessa mukana ovat olleet vanhoillislestadiolaiset. Pohjoisvirran mukaan yhteisön julkaisuissa on kirjoitettu artikkeleita väkivallasta ja siitä kärsiviä jäseniä on ohjattu ammattiavun hakemiseen. Tämän myötä yhteisön jäseniä on jo vuosien ajan ollut asiakkaina Oulun ensi- ja turvakodilla. Yhtenä erityisasiana Miina Sillanpäältä nimensä lainanneessa Miina-projektissa on ollut uskonnollisen yhteisön merkitys perheväkivaltatilanteissa. Pohjois-Pohjanmaalla on runsaasti vanhoillislestadiolaisia, joten yhteistyö aloitettiin heidän kanssaan. (Köngäs 2010.) Tällä hetkellä Miina-ryhmä on toiminut 10 vuotta. Ensimmäisen kerran ryhmä kokoontui keväällä 2009. (Pohjoisvirta 2019.) Ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa ja on täydentyvä. Ryhmään on mahdollista päästä osallistumaan ottamalla yhteyttä ohjaajaan Riitta Pohjoisvirtaan. Osallistujamäärä vaihtelee kokoontumiskerroittain. (Pohjoisvirta 2018.)

Väkivaltakokemusten lisäksi ryhmäläisillä on yhdistävänä tekijänä sama uskonnollinen vakaumus. Jäsenten elämäntavat saavat paljon vaikutuksia yhteisöön kuulumisesta. Yhteisössä korostetaan perheen eheyttä ja anteeksiantoa. Kun väkivaltaa ilmenee perheen sisällä, se rikkoo ajatuksen oikeasta ja hyvästä perhe-elämästä. Kokemusten käsittelyä tehdään väkivaltavertaistyön ryhmässä kolmesta eri näkökulmasta. Aivan aluksi keskustellaan vertaisten kanssa omia perhe-elämän kokemuksia. Toisena käsitellään omaa suhdetta yhteisöön, kokemuksia läheisten ja yhteisön suhtautumisesta väkivallan esille tullessa ja naisten

tai perheiden tehdessä omia ratkaisujaan. Kolmantena pohditaan sitä, miten saataisiin yhteisössä lisättyä tietoutta siitä, mitä lähisuhdeväkivalta ilmiönä on. Erityisen tärkeää samasta yhteisöstä tulevien ryhmäläisten kohdalla on ryhmän luotettavuus ja turvallisuus. (Pohjoisvirta 2012, 37–38.)

3.2 Vanhoillislestadiolaisuus

Miina-ryhmä on suunnattu vanhoillislestadiolaiseen herätysliikkeeseen kuuluville naisille. Vanhoillislestadiolaisuus on yksi luterilaisen kirkon sisällä vaikuttavista herätysliikkeistä. Keskeisesti sen syntyyn vaikutti Lars Levi Lestadius, jonka saarnatoiminta 1840-luvulla Tornion jokilaaksossa Ruotsin puolella levisi vähitellen Suomeen. Myöhemmin lestadiolaisuuden hajaantuessa suurimmaksi ryhmäksi muodostui vanhoillislestadiolaisuus. (Aamenesta öylättiin -kirkon sanastoa 2018; Salomäki 2010, 51–52.)

Vuonna 1906 perustettu SRK eli Suomen rauhanyhdistysten keskusyhdistys toimii vanhoillislestadiolaisuuden keskusjärjestönä. Liike vaikuttaa voimakkaimmin Pohjois-Pohjanmaalla Oulun seudulla sekä Koillismaalla, yhteensä vanhoillislestadiolaisten paikallisia rauhanyhdistyksiä on noin 250. Kannattajien määrää on arvioitu yli 100 000:ksi. Vanhoillislestadiolaisilla on oma laulukirja sekä kerran viikossa julkaistava lehti Päivämies. Lestadiolaiset kokoontuvat seuroissa, joissa keskeistä on parannuksen saarnaaminen ja syntien anteeksiantamuksen julistus. Elämäntyyliin kuuluu usein suuri perhe ja perhekeskeinen elämä. Suomen laajin hengellinen tapahtuma on vanhoillislestadiolaisten nelipäiväiset noin 70 000 -80 000 osallistujan suviseurat. (Aamenesta öylättiin-kirkon sanastoa 2018.)

Vanhoillislestadiolaisuudessa usko ja opetus perustuu Raamattuun ja luterilaiseen tunnustukseen. Korkein auktoriteetti uskoa ja elämää koskevissa kysymyksissä on Raamattu. Vanhoillislestadiolaiset uskovat, että Jumalan valtakunnan muodostaa kaksi osaa, kilvoitteleva seurakunta maan päällä ja taivaassa riemuitseva seurakunta. Ajatellaan, että ilman uskoa ihmisen on mahdotonta kelvata Jumalalle. Vanhoillislestadiolaisuudessa uskotaan Martti Lutherin tavoin, että Jumalalle kelpaavaksi eli vanhurskaaksi tullaan yksin uskosta. Kaikki loppuun saakka uskovaisena pysyneet pääsevät taivaaseen. Vanhoillislestadiolaisten oppien mukaan heillä on Jeesuksen antama valtuus antaa ihmisille synnit anteeksi.

Aina kun toimii Jumalan tahtoa vastaan tai rikkoo toista vastaan, opastaa usko pyytämään anteeksi sekä antamaan toisille anteeksi. Keskeinen osa uskonelämän hoitamista onkin anteeksi pyytäminen ja antaminen. (Suomen rauhanyhdistysten keskusyhdistys 2019a.)

Nykäsen (2012) mukaan vanhoillislestadiolaisuudessa avioero ja eronneiden uudelleen avioituminen ei ole hyväksyttyä. Suurin osa vanhoillislestadiolaisista on kasvanut yhteisöön kuuluvassa perheessä, sillä liikkeeseen liittyy vain vähän jäseniä sen ulkopuolelta. Usein lapsuudessa merkittävässä roolissa ovat olleet uskonto ja siihen liittyvä elämänmuoto. Nykäsen mukaan hänen haastateltavansa olivat kertoneet uskonnon olleen jo lapsuudesta saakka keskeinen osa elämää. Erityisesti nuorena identiteetti oli rakentunut suhteessa uskonyhteisöön. Nykänen (2012) toteaa Uljakseen (2011) viitaten, että liike kehottaa kuljettamaan lapsia erilaisiin tilaisuuksiin, kuten pyhäkouluihin, raamattuluokkiin ja seuroihin, sekä lasten läsnä ollessa keskustelemaan uskonkysymyksistä. Vain toinen vanhoillislestadiolainen voi ”saarnata synnit anteeksi”, ja siten pelastuminen onkin mahdollista vain uskonyhteisössä. (Nykänen 2012, 59–61.)

Perhe- ja diakoniatyö on yksi vanhoillislestadiolaisten rauhanyhdistysten tukimuoto kotien ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseen ja kuormittavien tilanteiden ennaltaehkäisyyn. Niissä tavoitteena on tukea perhettä uskomaan, toivomaan ja rakastamaan arjen keskellä, toiminta perustuu raamatun neuvoihin ja opetukseen. Kristillisillä opistoilla järjestetään vertaiskursseja, koulutusta ja aviopuolisoleirejä. Aviopuolisoleireille kokoonnutaan virkistymään Jumalan sanan ääreen, keskusteluissa voidaan puhua esimerkiksi avioliitosta ja kasvatuksesta. Erilaisia julkaisuja ja kirjoituksia tehdään tukemaan kodin arkea. Tarvittaessa rauhanyhdistykset voivat järjestää keskustelutilaisuuksia pienemmillekin ryhmille, joissa voidaan keskustella elämän vaikeistakin asioista. Perhe- ja diakoniatyöimikunnat järjestävät myös mahdollisuuksien mukaan tukea ja apua käytännön asioihinkin, kuten keskusteluapua, lenkkikaveruutta, varaisovanhemmuutta tai seurakyydityksiä varttuneille. Rauhanyhdistyksillä pidetään perhekerhoja, joihin voivat osallistua pienet lapset vanhempineen. Kaikkien näiden järjestämisessä rauhanyhdistyksiä tukee SRK. Jämsässä, Ranualla ja Reisjärvellä toimivat Kristilliset kansanopistot, joiden taustayhteisönä on vanhoillislestadiolaisuus. (Suomen rauhanyhdistysten keskusyhdistys 2019b.)

Vanhoillislestadiolaisten lehdessä Päivämieheessä kirjoitetaan perheväkivallasta ja sen kohtaamisesta. Kirjoituksen mukaan väkivaltaa ei saa hyväksyä ja on koettu, että lisää tietoutta perheväkivallasta tarvitaan yhteisön sisällä. Tämän myötä on alettu järjestää kursseja Kristillisissä kansanopistoissa perheväkivaltaa kokeille naisille. Tarvittaessa myös miesten ryhmiä tehdään, mikäli siihen tulee tarvetta. Vertaistukikurssien lisäksi on järjestetty myös ammatillista osaamista tukevia kursseja yhteisön puhujille, eri alojen ammattilaisille sekä perhe- ja diakoniatyössä sekä lapsi- ja nuorisotyössä toimiville. Kurssien tarkoituksena on ollut perheväkivaltailmiön ja sen vaikutusten avaaminen. Kurseilla tarkastellaan myös, miten kukakin voi roolistaan tukea perheiden turvallisuutta, toipumista ja selviytymistä. (Kanniainen 2018, 13.)

3.3 Vertaistuki

Usein termejä vertaisuus, vertaistoiminta ja vertaistuki käytetään samaa tarkoittamaan. Vertaistuella tarkoitetaan vapaaehtoisen, samankaltaisen elämäntilanteen kokeneen henkilön tukea, joka omaehtoisesti haluaa jakaa elämäntarinaansa. Vertaistukija voi tuoda kuntoutumiseen toivoa vaikeina aikoina. (Mikkonen & Saarinen 2018, 20; Mielenterveyden Keskusliitto 2018.) Vertaistukijoita kutsutaan myös kokemusasiantuntijoiksi sekä kokemusopettajiksi (Mielenterveystalo 2018).

Jaettaessa yhteisiä kokemuksia saadaan tunne vertaisuudesta. Usein tämä tunne voi kantaa ihmistä ja olla suuri apu kriisistä toipumisessa. Ihminen voi saada osallisuuden kokemuksen osallistumalla ryhmään, hän tuntee, että kuuluu johonkin ja hänen ajatuksillaan on merkitystä. Nämä kaksi tunnetta ovat osana vaikuttamassa ihmisen selviytymiseen ja itsekunnioituksen palautumiseen. (Meh-tola 2012, 7–8.) Toisen vaikeasta tilanteesta selviytyminen luo toivoa myös omasta selviytymisestä. Yksilön elämänhallinnan tunne voi parantua. Toimiminen ryhmässä kehittää sosiaalisia taitoja sekä opettaa antamaan apua ja ottamaan sitä vastaan. (Mikkonen & Saarinen 2018, 22–23.)

Vertaisuuteen kuuluvat keskinäinen tuki ja tukiverkosto sinulta minulle ja minulta sinulle sekä meiltä meille (Taulukko 1). Sitä voidaan määritellä yhdenvertaisuudeksi ja voimavaraksi sekä tasa-arvoksi. Toimivuuteen vaikuttaa vertaistuessa

tarpeet sekä osallistujien voimavarat ja elämäntilanne. Kokemusasiantuntija -vertainen voi pystyä auttamaan sellaisissa asioissa, johon ammattilainen ei pysty. (Mikkonen & Saarinen 2018, 20–21.)

Taulukko 1. Vertaistuen suunta. (Mikkonen & Saarinen 2018, 20.)

Vertaistuen suunta	
Yksilöiden välinen tuki	minulta —> sinulle Sinulta —> minulle
Tukihenkilön tuki	Minulta —> sinulle
Ryhmän keskinäinen tuki	Meiltä <—> meille

Väkivaltaa kokeneiden vertaistukiryhmässä on tärkeää, että ryhmän ohjaaja ymmärtää mitä väkivalta on niin yksilötasolla, kuin yhteisöllisenä ja yhteiskunnallisena ilmiönä sekä kulttuurin osana. Ohjaajan tulisi ottaa huomioon, että varmasti ainakin osa ryhmän jäsenistä on jollakin tavalla traumatisoituneita, jonka seuraukset voivat näkyä eri tavoin. Ymmärrys traumatisoitumisesta auttaa ryhmän ohjaajaa ottamaan huomioon yksittäisten ryhmäläisten hyvinvointi ja ryhmän ilmapiiri. (Pohjoisvirta 2012, 11.)

Tietyt teemat nousevat usein esille väkivaltaa kokeneiden naisten ryhmissä. Ryhmässä on väkivallasta selviytymisen prosessin eri vaiheessa olevia. Voidaan miettiä vaihtoehtoja, lähteäkö vai jäädä suhteeseen, olisiko vielä mahdollisuus, että toinen muuttuisi. Lisäksi voidaan puhua kumppanista, ja pyrkiä ymmärtämään ja selittämään kumppanin väkivaltaista käytöstä. Ryhmässä voi toistua hämmästyks siinä, että eri elämäntilanteista tulevilla voi olla ihan samankaltaisia kokemuksia. Ryhmissä käyvät naiset tarvitsevat myös käytännön apua, näissä avustavat ryhmän ohjaaja ja muut ryhmäläiset kokemuksillaan. Naisilla voi olla myös suuri huoli lapsista ja heidän hyvinvoinnistaan, ryhmässä tuetaan vanhemmuutta ja annetaan tietoa huolta herättävistä asioista. (Pohjoisvirta 2012, 16–19.)

Usein uskonyhteisöissä, jotka vaarantavat henkisen hyvinvoinnin tai terveyden elämä on niin omalaatuista, että samassa tai samankaltaisessa yhteisössä eläneet ymmärtävät kokemuksia parhaiten. Usein vertaistuki on hengellisen väkivallan uhrille hyödyllistä. Jutellessa toisten uhrien kanssa huomaa usein, mitkä asiat hankaloittavat tai estävät myös omaa toipumista. Usein tällaiset asiat on helppompaa nähdä toisten ihmisten kautta. (Villa 2013, 111–112.)

Hengellistä väkivaltaa kokeneet ihmiset useimmiten ovat olleet osa tiivistä yhteisöä. Irtautuminen tällaisesta yhteisöstä voi olla erittäin raskas kokemus, raskaampi kuin esimerkiksi avioero tai potkut töistä. Usein hengelliseen väkivaltaan liittyy peitelty tai avoin helvetillä pelottelu. Tällainen helvetillä pelottelu on uskonnollisessa yhteisössä varttuneelle erittäin raskas henkinen kokemus, varsinkin jos uhri kokee jääneensä yhteisön ulkopuolelle. Uhri tarvitsee vahvan, terveen ihmissuhteen ja auttajan, joka toimii hädässä järjen äänenä. Vertaistuen myötä uhri voi tuntea jälleen turvaa ja yhteisöllisyyden tunnetta. (Villa 2013, 112–113.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimustehtävät

Tutkimuksen tekeminen perustuu tarpeeseen. Yleensä tutkimuksen tarkoitusta luonnehditaan neljän piirteen avulla. Näitä piirteitä ovat kartoittava, selittävä, kuvaileva ja ennustava. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 137–138.) Tarkoitus kertoo ilmiöön ja tutkimusalueeseen liittyviä asioita. Tavoite kertoo sen, miten tutkimuksesta hyödytään. Molemmat ovat yleensä kysymyksen muodossa ja laadullisessa tutkimuksessa ne voidaan ilmaista väljemmin. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 156–157.)

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata naisten kokemuksia parisuhdeväkivallasta ja Miina-ryhmän merkityksestä selviytymisprosessissa. Tavoitteena on ymmärtää parisuhdeväkivaltaa kokeneita naisia sekä saada tietoa ensi- ja turvakodin merkityksestä selviytymisprosessissa. Terveystoimijalle tämä materiaali antaa tietoutta parisuhdeväkivallasta ja naisten kokemuksista, ja tämän avulla he osaavat ohjata parisuhdeväkivallan uhreja oikeaan paikkaan. Toimeksiantaja Oulun Ensi- ja turvakoti voi tutkimuksen avulla kuvata naisten tuntemuksia ja saada tietoa leviämään tästä ryhmästä. Lisäksi he saavat tietoa ryhmän tarpeellisuudesta ja toimivuudesta.

Tässä tutkimuksessa tutkimustehtäviä on kaksi:

- 1.) Millaisia parisuhdeväkivallan kokemuksia naisilla on?
- 2.) Miten Miina-ryhmä on vaikuttanut parisuhdeväkivallasta selviytymiseen?

4.2 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivista eli laadullista tutkimustapaa käyttäen. Kvalitatiivista tutkimusta käytetään usein kuvaamaan asioita, joista ei ennestään vielä tiedetä juuri mitään. Myös muun muassa silloin kun aikaisempaan tutkimukseen halutaan saada uusia näkökulmia, tai teorian tai käsitteen merkitystä epäillä, voidaan käyttää kvalitatiivista tutkimustapaa. Kvalitatiivisissa tutkimuksissa ei pyritä yleistettävyyteen, vaan usein tutkimustulos on yksityiskohtainen. Tällai-

sisä tutkimuksissa otos on harkinnanvarainen eikä satunnainen. Terveystieteiden tutkimuksissa tarvitaan tietoa terveydentilan kokemuksista, hoitokokemuksista sekä ihmisen niille antamista merkityksistä, joka on koostettu eri tavoin. Kvalitatiivinen tutkimustapa on merkityksellinen hoitotieteelle ja -työlle. Yhtenä keskeisenä asiana kvalitatiivisessa tutkimuksessa on sen luoma lisäämä mahdollisuus ymmärtää tutkimusilmiötä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 66, 67, 74.)

Kiviniemi (2018) on todennut Syrjälään ja Nummiseen (1988) viitaten, että laadullista tutkimusta voi kutsua jatkuvaksi päätöksentekotilanteeksi. Samassa teoksessa viitataan Alasuutariin (1989;1999), jonka mukaan laadullisessa tutkimuksessa tutkimusongelma ei ole aina ilmaistavissa vielä tutkimuksen alussa, vaan se täsmentyy tutkimuksen teon aikana. Alasuutarin mukaan tutkimuksessa tehdään ratkaisuja hypoteesien varassa, ne voivat muuttua ja vaihtua tutkimuksen käytännön kenttäkokemuksen myötä. On kuitenkin tärkeää tutkimuksen myötä löytää ne johtavat ideat, joiden avulla tehdään tutkimukselliset ratkaisut. Aloittelevalla tutkijalla voi olla vaarana saada aikaan hajanainen kokonaisuus, sillä usein mielenkiinto kohdistuu liiankin moniin eri tyyppisiin kohteisiin. Tutkimusasetelmia koskevan rajaamisen välttämättömyyden korostaminen on tarkoituksenmukaista tutkimusta tehdessä. (Kiviniemi 2018.)

Laadullinen tutkimus valittiin, koska haluttiin haastatella muutamaa ihmistä hieman tarkemmin heidän kokemuksistaan, ja laadullinen tutkimusmenetelmä sopi tähän aiheeseen parhaiten. Kvalitatiivinen tutkimus antaa mahdollisuuden syvemmälle pohdiskelulle sekä ajatusprosessille aiheen äärellä, mikä oli myös valintaan vaikuttava, houkutteleva ajatus. Tutkimusongelmia mietittiin jo tutkimuksen alussa, ne ovat kuitenkin täsmentyneet tutkimuksen edessä.

Aihealueen rajaaminen on ollut vaikeaa, sillä kaikki asiat tuntuvat mielenkiintoisilta. On kuitenkin pyritty tekemään rajauksia, jottei työstä tule sekavaa ja liian laajaa. Yhtenä rajauksena toimii parisuhdeväkivalta ja etenkin naisiin kohdistuva parisuhdeväkivalta. Perheväkivalta olisi ulottunut muun muassa lapsiin, jolloin käsiteltäviä ulottuvuuksia olisi ollut resursseihin nähden liikaa. On tärkeää myös pohtia vertaistukea, sillä Miina-ryhmä on vertaistukiryhmä parisuhdeväkivaltaa kokeneille naisille. Tutkimuksessa haettiin tietoa etenkin siihen, miten Miina-ryh-

män tuoma vertaistuki on vaikuttanut naisten selviytymiseen parisuhdeväkival-
lasta. Opinnäytetyössä avattiin myös hieman vanhoillislestadiolaisuutta ja sen
erityispiirteitä lähinnä tutkimukseen liittyen, sillä Miina-ryhmä on suunnattu van-
hoillislestadiolaisille naisille.

4.3 Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston keruu

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkittavia henkilöitä valitaan pienempi määrä
kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa, sillä tutkimuksen keskiössä ovat kokemuk-
set ja tapahtumat. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei ole tavoitteena tilastollinen
yleistettävyys. Tutkittaviksi henkilöiksi pyritään valitsemaan sellaisia, joilla olisi
paljon tietoa tutkittavasta asiasta. Laaja kvalitatiivinen tutkimus vaatii paljon ai-
kaa, sillä aineiston läpikäyminen on hidasta ja tarkkaa puuhaa. Osallistujat voi-
daan valita käyttämällä tarkoituksenmukaista, verkosto- tai teoreettista otantaa.
Otantaa, jossa tutkija valitsee tietoisesti osallistujat tutkimuksensa aineistoksi,
kutsutaan tarkoituksen mukaiseksi otannaksi. (Kankkunen & Vehviläinen-Julku-
nen 2013, 110–112.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa voidaan kerätä monilla eri tavoilla.
Strukturoidussa haastattelussa käytetään apuna aikaisemmin tehtyä lomaketta,
johon on suunniteltu valmiiksi kysymykset ja esitysjärjestys. Teemahaastattelu
on strukturoidun ja avoimen haastattelun välimuoto, jossa teemat tai keskustelun
aihepiirit on laadittu tutkijoiden toimesta jo valmiiksi. Puolistrukturoidussa eli tee-
mahaastattelussa kysymysten järjestys voi muuttua ja niiden muotoon voi tulla
täsmennyksiä. Teemahaastattelut ovat suosittuja aineiston keruumenetelmiä hoi-
totieteessä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 123–127.) Teemahaas-
tattelun avulla pyritään löytämään vastauksia tutkimuksen tutkimustehtävien mu-
kaisesti (Tuomi & Sarajärvi 2018). On tärkeää, että haastattelija ja haastateltavat
ymmärtävät kysymykset samalla tavalla. Jotta tästä voidaan varmistua, haastat-
telun alussa tai sen edetessä haastattelija voi pyytää haastateltavaa määrittele-
mään avainsanat. (Vilkkä 2015.)

Ryhmähaastattelu on ollut eri tieteenalojen aineistonkeruumenetelmänä jo pit-
kään ja aikaisemmin niiden ajateltiin olevan kustannustehokkaampia kuin yksilö-

haastattelut. Ryhmäkeskustelun avulla saadaan myös tietoa ryhmien toimintatavoista. Ryhmähaastattelun vaarana voi olla huonosti toimiva vuorovaikutustilanne, jossa näkökulmien kirjoa kaventavat liian voimakkaat tai liian varovaiset osallistujat, sekä harhaan aiheesta ajautuva keskustelu. Vahvemmat ja aktiivisemmat haastateltavat alkavat helposti hallita tilannetta. Haastattelijan kannattaa puuttua tilanteeseen osoittamalla kysymyksiä myös hiljaisemmille vastaajille. Yleensä kevyt ohjailu tilanteessa riittää turvaamaan kaikkien kommentointi mahdollisuuden. Mikäli haastateltavat tuntevat toisensa entuudestaan, kestää tilanteeseen totuttelu yleensä vähemmän aikaa. Se voi myös aukaista ainutlaatuisia mahdollisuuksia ymmärtää ryhmän vuorovaikutusta ja ajattelutapoja. Tuttujien osallistujien kesken voi olla paljon ääneen lausumatonta viestintää, joka vaikeuttaa tutkijan tekemää tulkintaa. Joskus litterointivaiheessa äänien tunnistaminen voi olla vaikeaa. (Pietilä 2017.) Tässä tutkimuksessa äänien tunnistamisen vaikeutta ei kuitenkaan juuri ollut, sillä osallistujia oli vain neljä.

Tutkimuksen suunnitelmavaiheessa mietittiin sopivinta haastattelumuotoa, puntaroiitiin yksilö- ja ryhmähaastattelujen välillä. Aluksi toteuttamismuotona ajateltiin yksilöhaastattelua. Miina-ryhmän ohjaajan kanssa keskustelun myötä päädyttiin lopulta ryhmähaastatteluun. Tätä tuki ajatus siitä, että haastateltavat ovat tottuneet puhumaan asioista ryhmänä yhdessä muiden kanssa. Asetelma olisi voinut tuntua hyökkäävältä, mikäli haastattelihoita on kaksi ja haastateltavia vain yksi. Haastattelun aikana selvisi, että valinta oli hyvä. Ryhmähaastattelussa toisen henkilön kommentti antoi rohkeutta myös toiselle puhua lisää tästä aiheesta. Se toi uusia näkökulmia asioihin, sillä yhden haastateltavan kommentti saattoi herättää lisää keskustelua ja tuoda uusia kokemuksia aiheeseen eri näkökulmista. Lisäksi positiivista oli se, että ryhmäläiset tunsivat toisensa jo entuudestaan. Tämä vähensi alkujännitystä, ja osallistujat uskalsivat jo alussa osallistua keskusteluun rohkeasti. Haastattelun aikana huomattiin nopeasti, että osa haastateltavista jäi helposti sivuun aktiivisempien puhujien vuoksi. Haastattelussa varmistettiin kuitenkin, että kaikki sanoivat mielipiteensä kysymällä hiljaisemmiltakin kommenttia kysymyksiin.

Haastattelun muotona käytettiin puolistrukturoitua teemahaastattelua. Miina-ryhmän ohjaaja oli kertonut tapaamisessa opinnäytetyöstä ja antanut ryhmäläisille

suostumuslomakkeen ja saatekirjeet, näin vapaaehtoiset olivat saaneet ilmoittautua haastatteluun (liite 2 ja 3). Suostumuslomakkeen ja saatekirjeen tarkasti opettaja ennen kuin ne lähetettiin Miina-ryhmän ohjaajalle. Haastattelua varten tehtiin haastattelupohjan, joka oli apuna toteuttamisessa (liite 4).

Ryhmähaastatteluun osallistui neljä Miina-ryhmän jäsentä. Aikaisemmat keskustelut Miina-ryhmän ohjaajan kanssa tukivat sitä, että tämä määrä voisi olla sopiva. Sillä tällä määrällä saataisiin riittävä aineisto opinnäytetyönä tehtävää tutkimusta varten. Tämä määrä haastateltavia auttaa myös tunnistettavuuden häivyttämisessä ja antaa erilaisia ääniä tutkimusta varten. Haastateltavat osallistuivat tutkimukseen vapaaehtoisesti. He olivat haastattelussa aktiivisia ja heidän kanssaan oli helppo saada aikaiseksi keskusteluja. Haastateltavat halusivat tuoda ilmi heidän kokemuksiaan ja ajatuksiaan. Haastattelumateriaalia saatiin taltioitua hieman yli kaksi tuntia. Tilaisuutena haastattelutilanne kesti noin kolme tuntia, sillä aluksi juotiin kahvit ja haastattelun puolivälissä pidettiin tauko. Haastattelun avulla saatiin hyvä aineisto analyysiä varten.

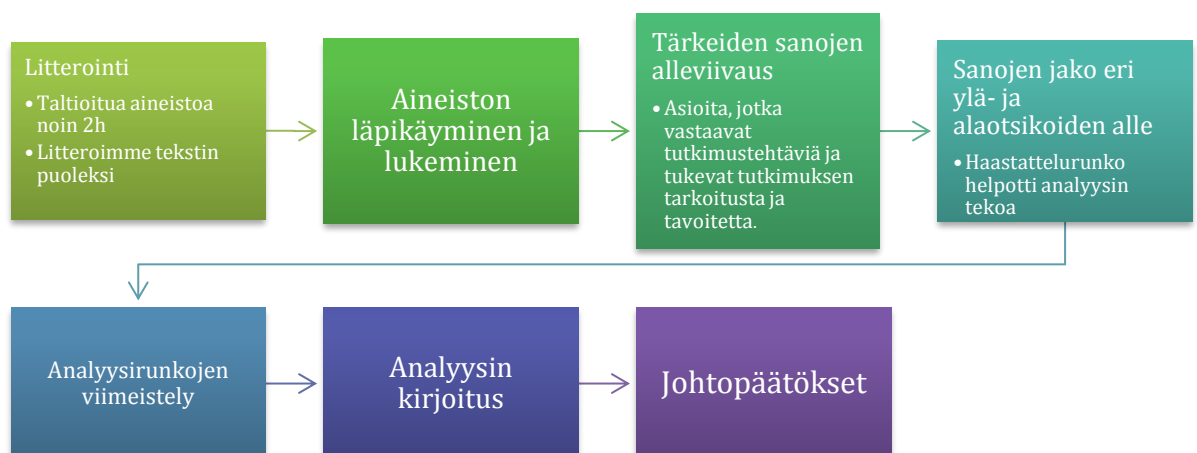
Kysymysten järjestys ja muoto hieman muuttuivat haastattelun aikana, mutta haastattelupohja oli todella hyvä apu. Ennen haastattelua sovittiin yhdessä, että toinen haastattelihoista kysyy pääasiassa kysymyksiä ja toinen tarkkailee haastateltavia sekä tarvittaessa kysyy täsmentäviä kysymyksiä. Sovimme myös, että Miina-ryhmän ohjaaja on vain tukena ja pääasiassa seuraa haastattelua, mutta tarvittaessa auttaa. Haastattelussa tämä toteutuikin sovitulla tavalla. Aluksi kysyttiin mitä haastateltavat ajattelevat parisuhdeväkivallan tarkoittavan. Haastattelulomakkeelle oli lisätty määritelmät parisuhdeväkivallasta ja hengellisestä väkivallasta, jonka avulla varmistettiin, että ajatellaan asiat samalla tavalla ja puhutaan samasta aiheesta. Haastattelupohja tarkastutettiin ohjaavalla opettajalla ja Miina-ryhmän ohjaajalla ennen haastattelua.

Kahvittelu hälventää jännitystä ja antaa osallistujille aikaa tottua tilanteeseen, joten se on etenkin suomalaiseseen kulttuuriin sopiva haastattelun aloitustapa. Mikäli kahvittelu tapahtuu haastattelun aikana, voi kilinä vaikeuttaa keskustelun kuuntelua litterointi vaiheessa. (Pietilä 2017.) Haastattelu tapahtui Ensi- ja turvakodin tiloissa. Ennen haastattelua haastateltaville tarjottiin kahvit ja välipala, jota varten suostumuslomakkeessa kysyttiin haastateltavien erityisruokavalioita. Kahvittelun

yhteydessä kerrottiin tutkimuksen taustoista ja tutkijoista. Kahvittelu järjestettiin ennen haastattelua, jotta sen aiheuttamat äänet eivät häiritsisi haastattelun nauhoittamista. Haastattelutila oli mukava, se oli haastateltaville jo ennestään tuttu, joten se poisti turhaa jännitystä tilanteesta. Haastattelutilanteessa oli mukana kahden tutkijan ja haastateltavien lisäksi Miina-ryhmän ohjaaja Riitta Pohjoisvirta, sillä tutkimusaihe on sensitiivinen ja vaatii luottamusta. Hänen läsnäolonsa sai haastateltavat tuntemaan olonsa turvalliseksi, ja näin he uskalsivat avata enemmän kokemuksiaan.

4.4 Aineiston analyysi

Useimmat laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat jollakin tavalla sisällön analyysiin. Laadullisen tutkimuksen analyysiä aloittaessa tulee huomioida, että vaikka aineistossa yleensä on useita kiinnostavia asioita, tulee niistä valita kuitenkin ne juuri tätä tutkimusta varten tärkeät asiat. On valittava tarkkaan rajattu ilmiö, josta on kerrottava kaikki mitä irti saa. Kaikki muut asiat on jätettävä tutkimuksen ulkopuolelle. Ne asiat, joista juuri tässä tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita, näkyvät tutkimuksen tarkoituksesta ja tutkimustehtävästä. Aineisto käydään läpi litteroimalla. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 92; 2018.) Litteroinnilla tarkoitetaan haastatteluaineiston kirjoittamista tekstimuotoon. Vaikka litterointi on työlästä, lisää se tutkijan vuoropuhelua tutkimusaineistonsa kanssa ja helpottaa analysointia. (Vilka 2015.)

Kuvio 1. Analyysipolku.

Teksti auki kirjoitettiin tutkimuksen tekijöiden kesken puoleksi. Litterointi tapahtui kuulokkeista kuuntelemalla ja samalla kirjoittamalla, apuohjelmia ei käytetty. Äänittämällä taltioitua materiaalia oli hieman yli kaksi tuntia. Litteroinnin yhteydessä syntyi noin 29 sivua aineistoa. Aineisto kirjoitettiin Microsoft Wordiin, jossa fonttina oli Arial koko 12, rivivälinä oli 1 ja välistyksenä 6. Reunat tasattiin ja käytössä oli automaattinen tavutus. Litterointi toteutettiin sanasta sanaan auki kirjoittamalla. Jo litterointi vaiheessa haastateltavien nimet korvattiin termillä "osallistuja 1" jne. Litteroinnin yhteydessä ja sen valmistumisen jälkeen teksti käytiin huolellisesti läpi. Analyysin kulkua voi seurata analyysipolusta (Kuvio 1).

Litteroinnin jälkeen tehtävänä on luokitella, teemoittaa tai tyypitellä aineisto. Tätä vaihetta (tekniikkana) ymmärretään usein varsinaiseksi analyysiksi. Kuitenkin se tarvitsee kaksi edellistä vaihetta onnistuakseen, eikä tulos ole mielekäs ilman kirjoitettua yhteenvetoa. Luokittelussa määritellään luokkia ja lasketaan niiden mukaan montako kertaa luokat esiintyvät aineistossa. Teemoittamisessa kyse on kaiken kaikkiaan siitä, että laadullinen aineisto pilkotaan ja ryhmitellään eri aihepiirien mukaan. Kun puhutaan tyypittelystä, aineisto ryhmitetään tietyiksi tyypeiksi. Analyysin tässä vaiheessa tulisi viimeistään päättää hakeeko aineistosta samanlaisuutta vai erilaisuutta. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 93.)

Laadullisen tutkimuksen analyysi voi olla joko deduktiivinen tai induktiivinen. Deduktiivisessa analyysissä päättelyn logiikka etenee yleisestä yksittäiseen, kun taas induktiivisessa yksittäisestä yleiseen. Teorialähtöisessä eli deduktiivisessa sisällönanalyysissä perustuu luokittelu aikaisempaan käsitejärjestelmään, joka voi olla esimerkiksi jokin teoria. Tuomi ja Sarajärvi viittaavat Sarajärveen (2002), jonka mukaan ensimmäinen osa teorialähtöistä sisällönanalyysiä on analyysirungon muodostaminen. Analyysirunko voi olla väljä, jolloin sen sisältö muodostetaan käyttäen aineistosta eri luokituksia tai kategorioita induktiivisen sisällönanalyysin periaatteita noudattaen. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 95, 113.) Litteroinnin jälkeen tekstiä käytiin läpi, sekä etsittiin samankaltaisuuksia, mutta myös poikkeavuuksia. Molemmat alleviivasivat tärkeitä sanoja ja lauseita. Nämä jaettiin eri yläotsikoiden alle. Analyysirungossa pääluokkina olivat tutkimustehtävät, joiden

alle alettiin etsimään sopivia alaluokkia. Tässä tutkimuksessa käytetään deduktiivista sisällön analyysiä. Analyysirunko on kategorioitu induktiivisen sisällönanalyysin tyyliin, josta esimerkki raportissa (Kuvio 2).

Analyysiä tehdessä oli vaikeuksia rajata materiaali niin, ettei siihen oteta kaikkea saatua tietoa, muuten tuloksesta tulee rönsyilevä, eikä se vastaa kysymykseen. Aineistosta otettiin käyttöön ne asiat, jotka vastaavat tutkimustehtäviä ja tukevat tutkimuksen tarkoitusta ja tavoitetta. Analyysin tekoa helpotti kuitenkin haastattelurunko, sillä sen avulla saatiin jaettua vastauksia eri ryhmiin.

Alasuutarin mukaan kvalitatiivisen tutkimuksen aineiston analyysi koostuu kahdesta vaiheesta, joita ovat havaintojen pelkistäminen ja arvoituksen ratkaiseminen. Havaintojen pelkistämässä tutkitaan aineistoja ja vertaillaan niitä. Vaikka eri haastateltavien aineistot ovat usein hyvin erilaisia, voidaan niistä etsiä joitain samankaltaisuuksia. Kuitenkaan ilmenneitä poikkeavuuksia ei voi unohtaa. Tehdessään laadullista analyysiä pitää suhtautua varovaisesti erotteluiden tekemiseen ja tyypittelyyn. Arvoituksen ratkaisemista kutsutaan myös tulosten tulkinnaiksi, tämä tapahtuu erilaisten johtolankojen avulla. Tulkinnaissa viitataan erilaisiin teorialähteisiin ja aikaisempiin tutkimuksiin. (Alasuutari 2011.)

Pääluokka	Yläluokka	Alaluokka
		Fyysinen väkivalta: Lyöminen, tukasta repiminen
	Kokemukset väkival- lasta	Henkinen väkivalta: Koko perheen laiminlyönti, yksinjäittäminen, mitätöinti, vastuuttomuus, haukkuminen, mustasukkaisuus
		Seksuaalinen väkivalta: Pakottaminen.
Naisten kokemukset parisuhdeväkivallasta		Hengellinen väkivalta: Anteeksiantamuksen väärinkäyttö, uskon väärinkäyttö
		Vallankäytön vääristymä: alistaminen, taloudellinen, omaisuuden kajoaminen
	Kokemukset muiden suhtautumisesta parisuhdeväkivaltaan	Positiiviset kokemukset: Yhteisön herääminen aiheeseen, väkivaltaa ei hyväksytty, uskavaiset viranomaiset/työntekijät, perheen ja ystävien tuki
		Negatiiviset kokemukset: Eron tuomitseminen, puhuttelut, osa ei ymmärrä, vaikea kertoa, lähisuhdepakoilu, uskolla uhkailu

Kuvio 2. Analyysirunko

5 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Naisten väkivallan kokemuksia

Ensimmäisenä pääluokkana oli naisten kokemukset parisuhdeväkivallasta. Sen yläluokkina olivat kokemukset väkivallasta ja muiden suhtautumisesta parisuhdeväkivaltaan. Jälkimmäiseen liittyi voimakkaasti kokemus yhteisön jäsenten suhtautumisesta naisiin ja heidän tilanteisiinsa. Alaluokat muodostuivat eri väkivallan kokemuksista ja positiivisista sekä negatiivisista kokemuksista ihmisten suhtautumisessa parisuhdeväkivaltaan.

Jokaisella haastateltavalla olivat erilaiset lähtökohdat haastatteluun. Haastateltavat olivat eri ikäisiä. Jotkut asuivat asumuserossa, jotkut täysin eronneina. Osa oli sietänyt väkivaltaa useita kymmeniä vuosia. Osalla haastateltavista puolison käyttäytymiseen liittyi päihteiden käyttöä tai mielenterveysongelmia. Naiset olivat kaikki saaneet apua tilanteisiinsa, ja he käyvät Miina-ryhmässä, sekä saavat myös muita tukitoimia. Yhteistä kaikille väkivaltaa kokeneille oli häpeä, jonka työstäminen on pitkälinen prosessi. Osa syyllisti itseään; miksi en lähtenyt aiemmin? Miksi en tunnistanut väkivaltaa ajoissa? Eräs haastatteluun osallistuneista naisista sanoi, että väkivallan tunnistaa siitä mihin se johtaa. Läsnaolon puutteesta johtuva yksinäisyys ja henkinen mitätöinti ovat verrattavissa fyysiseen lyömiseen, kun ajatellaan seurauksia. Molemmissa on lopputuloksena särö minussa, sekä voimakas häpeän tunne uhrin taholta.

“Tuli loppujen lopuksi itselle sellainen olo, että ei kelpaa mihinkään. Väkivallan muodot eivät välttämättä ole niin rajuja, mutta sitä tulee kaikin tavoin mitätöidyksi.”

Väkivalta oli kaikilla haastateltavista alkanut suhteen alussa, pikkuhiljaa niin, etteivät he tunnistaneet sitä aluksi väkivallaksi. Ajan myötä väkivaltaa alkoi ilmetä enemmän, mutta suhteesta lähteminen oli muuttunut vaikeammaksi. Kuitenkin välillä suhteessa meni paremmin ja välillä tilanne muuttui uhkaavammaksi. Konkreettisia väkivallan kokemuksia naisilla olivat esimerkiksi lyöminen, heittäminen, seksuaalinen painostus sekä pakottaminen, henkinen mitätöinti, haukkuminen, taloudellinen väkivalta, hengellinen painostaminen sekä arvosteleminen. Osa tuns

kaiken vastuun arjen huoltamisesta kasautuvan omille harteilleen, kun taas puoliso tuli ja meni omien menojensa sekä halujensa mukaan. Puoliso saattoi antaa huomiota muille naisille ja sai näin naisen itsetuntoa entistä huonommaksi. Väki- valta kohdistui kaikkien haastateltavien kohdalla jollakin tavalla myös lapsiin. Lapsiin kohdistunut väkivalta oli suurimmaksi osaksi kodin ilmapiirin pilaamista, laiminlyöntiä ja taloudellisesti ahtaalle laittamista.

“Meillä ei lapsia kohtaan ole ollut sellaista fyysistä väkivaltaa, vaan se oli juuri sitä, että isä tulee ja menee ja lapset on joutuneet kokemaan sen, etteivät he ole kauhean tärkeitä. Vaikka mikä kiva leikki olisi kesken, kavereiden soittaessa isä saattaa häipyä kesken kaiken.”

Osalla naisista hengellinen painostaminen on näkynyt muun muassa siinä, että kun erosta on alettu puhua, on puoliso painostanut, ettei uskovainen voi erota, kun papin edessä on tahdottu. Naiset kertoivat myös, että osa muista ryhmäläisistä on kokenut tämän tyyppistä painostusta myös vanhoillislestadiolaisen yhteisön muilta jäseniltä, sillä yhteisössä ajatellaan avioliiton kestävän kuolemaan saakka, eikä eroaminen ole sallittua. Osa haastateltavista naisista koki, että anteeksi antamista on puolison toimesta käytetty väärin. On toistettu samaa tekoa usein, aina vain anteeksi pyyntöä toistellen. Kuitenkin usko ja yhteisö on myös antanut naisille voimaa selvitä vaikeassa tilanteessa ja vanhoillislestadiolaisten tilaisuudet ovat tarjonneet hetken pakopaikan vaikeasta tilanteesta kotoa.

“Ne saattavat vieläkin sanoa, että jos se on uskovainen niin kyllä se tulee takaisin.”

“Minä olen kokenut, että olen lähisuhdepakolainen. Minun on täytynyt ihan sulkea tavallaan ne juorukellot sieltä, että minä en ota yhteyttä sinne paikkakunnalle ollenkaan, että minä suojelen itseäni siltä, että minun ei tarvitse kuunnella niitä juttuja mitä siellä liikkuu. “

Eron jälkeen joillakin naisten tuttavista oli mennyt välit sukulaisiin. Puoliso oli saattanut käydä “kierroksella” sukulaisten luona kertomassa oman versionsa asioista, ja väittää esimerkiksi, että vaimo ei ole enää uskomassa. Tällaisia kokemuksia naiset ovat muilta ryhmäläisiltä kuulleet.

“Välit ovat menneet oikeasti kaikkiin sukulaisiin ja he eivät ole missään tekemisissä. Puoliso kävi tekemässä sellaisen sukulaisuuskierroksen eron jälkeen ja puhui kaikki puolelleen, että häntä tässä on väärin ymmärretty. Se on onnistunut puhumaan kaikki niin päin, että vaimo on hullu ja että hänellä on kaikkia ongelmia.”

Muiden ihmisten suhtautumisesta haastateltavien tilanteeseen oli hieman eriäviä kokemuksia. Osa haastateltavista kertoi avoimesti tilanteestaan muille ihmisille, osa taas koki, ettei halua tai pysty puhua siitä juurikaan. Riippui ihmisestä, kenelle pystyi tai halusi alkaa tilannetta avaamaan. Eräs naisista oli kokenut, että kertomalla tilanteestaan voisi saada myös muita samankaltaisessa tilanteessa olevia rohkaistua avun hakemiseen.

Enimmäkseen ihmiset olivat ymmärtäneet ja hyväksyneet eron, jopa kannustaneet siihen väkivallan vuoksi. Haastateltavat kertoivat Miina- ryhmässä olleen sellaisiakin, jotka ovat kokeneet yhteisön sisällä vaikeita tilanteita väkivallan tullessa ilmi, eroa harkinnut on voinut joutua ns. puhujan puhuteltavaksi. Puhujat ovat yhteisön sisällä olevia arvostettuja, sananvaltaisia ihmisiä.

“Että hän (puhujamies) on aina pätevä ihminen antamaan oikean vastauksen mihin tahansa vähänkään hengellisyyteen liippaavaan kysymykseen. Ja ne ovat vaikeita tilanteita sitten yrittää säilyttää siinä se tunne, että kyllä minä olen oikeasti uskomassa, ja että tämä ihminen ei vain tiedä parisuhdeväkivallasta yhtään mitään.”

Haastattelun pohjalta voidaan todeta, että Miina- ryhmässä käyneiden naisten väkivalta oli moniulotteista. Erityisen vahingollista väkivallasta teki läheinen tekijä sekä se, että osalla väkivaltaan liittyi myös hengellisyys, joka oli naisille tärkeä voimavara. Toinen tärkeä huomio haastattelusta on se, että väkivalta ei aina näy ulospäin. Terveystoimittajan on tärkeä ottaa väkivalta puheeksi, vaikka asiakas näyttäisi päällisin puolin reippaalta ja hyvävointiselta.

“Pitäisi tajuta se, että se varsinainen asia mitä ihminen haluaa sanoa, ei välttämättä ole se mitä ensimmäisenä sanotaan. Että sekin kun sanotaan, että minua väsyttää, saattaa oikeasti olla sitä, että haluaisi sanoa, että

meillä ei ole yhtään rahaa, että kuukausi on puolivälissä ja mies on tyhjentänyt tilin, kun se on käynyt vähän pitämässä hauskaa.”

Väkivaltaa ei ole helppo tunnustaa voimakkaan häpeän tai leimautumisen vuoksi, jolloin ammattilaiselta vaaditaan erityistä hienotunteisuutta asiaa esille nostettaessa. Konkreettinen avun anto ja tuki ovat avainasemassa, asiakkaalle on tultava tunne, että hänestä pidetään huolta vaikean tilanteen keskellä.

5.2 Miina-ryhmän vaikutukset naisten selviytymisessä

Toisena pääluokkana olivat kokemukset Miina-ryhmän vaikutuksesta naisten selviytymisessä. Yläluokkana olivat naisten henkilökohtaiset kokemukset Miina-ryhmän vaikutuksesta selviytymiseen sekä muiden suhtautuminen Miina-ryhmässä käymiseen. Alaluokkia olivat vertaistuki, yhteisten kokemusten jakaminen sekä sen tuoma voimaantumisen tunne sekä muilta salaaminen.

Yleisesti haastattelun pohjalta voidaan todeta, että haastateltavat ovat kokeneet MIINA-ryhmästä saatavan tuen positiivisena voimavarana selviytymisprosessissaan. He ovat saaneet ryhmässä tietoa esimerkiksi väkivallan eri muodoista, sekä kasvattaneet tukiverkostoa ympärilleen. Positiivisena he ovat kokeneet sen, että Miina-ryhmään saa tulla omana itsenään, jutella silloin kun tarve on ja kuunnella silloin kun haluaa. Ryhmästä he ovat saaneet myös konkreettista apua esimerkiksi taloudellisen tuen hakemiseen.

“Minulla selvästi Miina-ryhmä on ollut yksi tekijä, joka on vienyt prosessissa eteenpäin ja sen kautta tieto lisääntynyt ja olen saanut sanoja. “

Haastateltavat ovat ohjautuneet ryhmään eri reittejä, yksi tuttavien kautta kuullessa ja muut aikaisempien tukipalveluiden kautta. Kaikki ovat kokeneet enimmäkseen hyödyllisenä asiana, että ryhmän jäsenet kuuluvat samaan yhteisöön. Kriiseissä uskon merkitys on korostunut, ja ryhmän myötä on saatu tukea myös uskon elämään ja siinä jaksamiseen. Yhteisön ulkopuolelta tulevan on vaikea ymmärtää niitä erityispiirteitä, joita yhteisössä on. Ensimmäisillä osallistumiskerroilla tieto siitä, että kaikki osallistujat ovat vanhoillislestadiolaisia, oli tuonut jännitystä siihen, onko ryhmässä tuttuja. Joskus ryhmään osallistumisen kynnyksellä voi olla suurempi tai pahimmillaan estyvä kokonaan tämän pelon vuoksi.

“Täällä on ihanaa se, kun sanoo jonkin asian niin kaikki muut ovat silleen ”joo just”. Ei tarvitse selitellä. “

“Tästä ryhmästä on tullut tavallaan sellainen puuttuva palanen, että nyt minulla on semmoisia ihmisiä, jotka ihan oikeasti ovat samassa elämäntilanteessa kuin minä”

Naiset ovat kokeneet, että ryhmässä on rohkeita naisia, jotka uskaltavat sanoa asioita suoraan. Joskus sanat saattavat tuntua kipeiltä, niin ne auttavat ymmärtämään oman tilanteen ja pääsemään siinä eteenpäin. Osa naisista kuitenkin koki, ettei ihan kaikista asioista pysty puhumaan ryhmän sisällä, sillä jäsenet ovat niin tuttuja. Naiset käyvät ryhmän lisäksi vanhoillislestadiolaisten kristillisten kansanopistojen järjestämällä kursseilla, jossa kokevat olevan joskus helpompi puhua asioista, sillä siellä osallistujat tulevat laajemmalta alueelta, eivätkä näin ole niin tuttuja ennestään.

“Tässä ryhmässä saatettu vuosia olla, ei ehkä samanlailla ihan aina kaikesta sitten haluakaan avata, mutta että siellä kursseilla on myös niitä vähemmän tuttuja niin, jotka sitten rohkeammin uskaltaneet sitten puhua ihan...”

Eräs haastateltava kertoo ulkopuolisuuden tunteen elämässään vähenneen ryhmään liittymisen myötä, ryhmän kautta on saanut ystäviä ja tunteen siitä, ettei ole tilanteensa kanssa yksin. Eräs naisista kertoi, että ryhmään tullessaan oli latis-tettu ja epävarma, mutta ryhmässä käymisen myötä itsetunto on kohentunut. Osa haastateltavista naisista oli joutunut väkivallan vuoksi muuttamaan paikkakuntaa, ja koki että Miina-ryhmä oli todella tärkeä, se vähensi yksinäisyyden tunnetta ja toi elämään uusia ihmisiä. Osa naisista oli myös ryhmäläisten vinkkien kautta ohjautunut myös muihin avunpiireihin.

“Tuntunut ihan, että minä kuulun johonkin. “

Haastateltavat toivat ilmi, etteivät ole hävenneet Miina-ryhmässä kulkemista. Enemmänkin häpeää on aiheuttanut kotitilanne, ja se, miksei tajunnut ajoissa tehdä väkivallalle loppua. Kuitenkin naiset pyrkivät ajattelemaan, ettei se ole heidän tehtävänsä hävetä toisen tekemisiä.

“Mää en enää suostu sitä häpeää kantamaan, että se ei ole minun häpeäni, jos toinen on käyttäytynyt huonosti, kantakoon itse sen, kun minä olen niin pitkään sitä häpeää kuljettanut mukana.”

Osittain haastateltavien puoliset tiesivät ryhmässä käymisestä, osa kokivat asian niin, ettei ryhmässä käynti kuulu ex-puolisolle. Puolisoiden keskuudessa sitä pidettiin uhriutumisenä ja oltiin jopa mustasukkaisia ryhmästä. Joskus ryhmään lähteminen oli ollut vaikeaa, sillä mies ei saattanut sitä hyväksyä. Kotona ilmeneihin ongelmiin voitiin käyttää syynä Miina-ryhmää. Naiset toivat esille myös, että osa ryhmäläisistä käy salassa tai osa uhmallakin ryhmässä.

“No meillä ainakin viimeisin puhe mitä on ollut, on että se lisää minun uhriutumista, kaikki mitä minä saan apua.”

“Sieltä tulee vähän niin, että miksi hänellä ei ole mitään ryhmää.”

“Minä saatoin keksiä jonkun valkoisen valheen, että minä käyn ystävän luona tai tavallaanhan sitä kävikin. Mutta että pääsi, joskus ei olisi päässyt muuten lähtemään.”

Miina-ryhmä on ollut naisilla suuri tuki selviytymisessä. Säännölliset Miina-ryhmäkäynnit ovat tuoneet vakautta ja yhteisön turvaa naisten elämään. Vertaistukiryhmästä huolimatta naiset kokivat konkreettisen avun jäävän melko vähäiseksi. Esimerkiksi perhetyöntekijän toiminnalta olisi kaivattu enemmän vastinetta, esimerkiksi konkreettista kotitöissä auttamista. Taloudellista tukea olisi kaivattu enemmän.

“Kyllä minä koen, että meidän perheemme on jäänyt tosi yksin. Tai minä olen jäänyt tosi yksin näiden asioiden kanssa.”

Haastatteluun nojaten voidaan todeta, että Miina-ryhmästä on ollut naisille suuri apu selviytymisprosessissa. Miina-ryhmässä käynti on tuonut naisten arkeen yhteisöllisyyttä, tukea, turvaa ja hetken omaa aikaa. Ryhmässä käynti on motivoinut osaa suuntaamaan katseensa tulevaisuuteen; kouluttautumaan lisää, kokeilemaan siipiään. Ennen kaikkea vertaistuki on saanut naiset kokemaan sen, että he ovat arvokkaita ja tärkeitä juuri omana itsenään, ja ryhmässä käymisen myötä omasta itsestä huolehtiminen ja oman arvon tunnistaminen vahvistui.

5.3 Johtopäätökset tutkimustuloksista

Haastatteluun osallistuneet henkilöt ovat kokeneet monimuotoista väkivaltaa. Vä-kivallan monimuotoisuudella tarkoitetaan väkivallan erilaisia ilmentymistapoja, joita ovat esimerkiksi taloudellinen hallitseminen, puolison mitätöinti, fyysinen väkivalta esimerkiksi hiuksista repimällä, lyömällä tai painostamalla seksuaalisiin tekoihin. Väki-valta näkyi osittain myös hengellisenä väki-valtana. Anteeksiantoa oli käytetty väärin. Vanhoillislestadiolaisen yhteisön jäsenten suhtautumisesta oli monenlaisia kokemuksia, niin negatiivisia kuin positiivisiakin. Väki-valta on alkanut hiljalleen ja voimistunut avioliittovuosien myötä. Pitkässä avioliitossa väki-valta ko-rostuu, ja väki-vallan teot ovat radikaalimpia. Eräs haastateltava koki olevansa "lähisuhdepakolainen" - hän koki joutuvansa pakoilemaan omaa lähipiiriään suo-jellakseen itseään.

Vertaistuella on suuri merkitys - ryhmän jäsenet kokevat voimaantuvansa voides-saan jakaa kokemuksiaan saman yhteisön jäsenten kesken. Vertaistukiryhmän myötä naiset olivat saaneet sisältöä ja uusia ihmisiä elämäänsä, se oli nostanut itsetuntoa ja vähentänyt ulkopuolisuuden tunnetta. Naiset kokivat, että ryhmässä sai sellaista ymmärrystä mitä muualta ei voin saada, sillä usko on osa naisten elämää ja ohjaa monissa päätöksissä. Ryhmä oli avustanut prosessissa eteen-päin ja jäsenten tuoma tuki oli antanut rohkeutta tehdä päätöksiä esimerkiksi eron suhteen. Eroaminen on vaikea prosessi, lähtökohtaisesti se on kiellettyä vanhoil-lislestadiolaisten piirissä. Nykyään eroaminen on yleisempää ja jonkin verran hy-väksytympää, jos taustalla on perheväki-valtaa. Ryhmän avulla naiset olivat saa-neet tietoa myös muista tukimuodoista.

Haastattelussa nousi voimakkaasti esille neuvolan merkitys väki-vallan tunnista-misessa. Joten haluamme tuoda ilmi joitakin haastateltavien kokemuksia tervey-denhuollon suhtautumisesta väki-valtatilanteisiin. Moni haastateltavista koki, että neuvolassa ei ollut otettu esimerkiksi väsymystä vakavasti, vaan se oli laitettu tavallisen lapsiperheen väsymyksen piikkiin. Oli myös kokemuksia, että heidän ongelmilleen oli jopa naureskeltu. Kynnys kertoa perheessä tapahtuvasta väki-vallasta terveydenhoitajalle on suuri, joten terveydenhoitajalta vaaditaankin eri-tyistä hienotunteisuutta ottaessaan väki-vallan mahdollisuuden esille. Terveyden-

hoitajan kannattaa tutkailla omaa reaktiotaan, mikäli väkivaltaa ilmenee. On tärkeää, ettei väkivaltaa lähdetä kauhistelemaan tai esimerkiksi arvostelemaan tiettyä yhteisöä tämän vuoksi. Terveystenhoitajan tehtävä on auttaa, olla tukena ja ohjata ihmisiä avun hakemisessa. Olisi tärkeää lisätä neuvolahenkilökunnan ja perhetyöntekijöiden koulutusta parisuhde- ja perheväkivaltaan liittyen.

6 POHDINTA

6.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tieteellistä tutkimusta tehtäessä on tarkoituksena tuottaa tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman luotettavaa tietoa. Tieteellisen tiedon sekä sen hyödyntämisen kannalta on tärkeää arvioida tutkimuksen luotettavuutta. Laadullista tutkimusta voidaan arvioida esimerkiksi uskottavuuden, vahvistettavuuden, refleksiivisyyden sekä siirrettävyyden kriteereillä. (Kylmä & Juvakka 2007, 127–128.) Tutkimuksen luotettavuutta voidaan parantaa tarkkailemalla esimerkiksi haastattelun laatua. Laatuun vaikuttavat muun muassa huolellisesti suunniteltu haastattelurunko, haastatteluun käytettävän teknisen välineistön kunnosta huolehtimista, kuten ääninauhurin patterien riittävydestä sekä varapattereista, huolellinen haastattelun kulun kirjaaminen sekä haastattelun nopea litteroiminen mielellään haastattelijan taholta. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 184–185.)

Tieteellistä tutkimusta tehtäessä tulee kiinnittää huomiota etiikan toteutumiseen. Haaparannan ja Niiniluodon (1991) mukaan viisi tärkeintä peruskysymystä etiikasta tutkimuksessa ovat tiedonjonon hyväksyttävyys, tutkimusaiheen valintaan liittyvät kysymykset sekä onko tutkimukseen käytettävät keinot hyväksyttäviä. Tieteen etiikassa pohditaan, millaista on hyvä tutkimus sekä mihin tutkimustuloksiin tutkija pyrkii. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 125–127.)

Luotettavuutta ja uskottavuutta miettiessä on syytä pohtia myös puolueettomuutta. Tällä tarkoitetaan sitä, että tarkasteleeko tutkija työtään objektiivisesti vai jonkin viitekehyksen läpi, kuten poliittisen aseman vai viran kautta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 160.) Luotettavuuteen vaikuttaa myös lähdemateriaalit. Tutkimusraportin lähdemateriaalin on tavoitteena olla mahdollisimman ajankohtaista ja tuoretta, jotta se on edelleen paikkaansa pitävää. Lähdekriittisyys on iso osa tutkimusraportin kirjoittamista. Tässä tutkimuksessa on osittain käytetty myös vanhempia lähdeaineistoja. Tämä perustellaan kuitenkin sillä, ettei lähteiden tieto ole muuttunut vuosien aikana. Lisäksi suurin osa lähteistä on löydetty useista tuoreista tutkimuksista, joissa on käytetty näitä samoja lähteitä. Tämän vuoksi on voitu luottaa niiden paikkaansa pitävyyteen.

Haastattelun runko on tarkistettu sekä Miina-ryhmän ohjaajalla, että opinnäytetyön ohjaajalla useaan kertaan ennen haastattelua. Haastattelun laatuun vaikuttaa myös se, että haastattelutilanteessa varmistetaan kaikkien ymmärtävän käsitteet samalla tavalla. Haastattelussa pyritään käyttämään selkeää, kaikille ymmärrettävää ja ymmärrettävää kieltä. Haastattelulomakkeelle on lisätty parisuhdeväkivallan ja hengellisen väkivallan määritelmät, jotta pystytään varmistamaan, että asiat ymmärretään asiat samalla tavalla. Haastateltavat allekirjoittivat ennen haastattelua lomakkeen, jossa varmistetaan jokaisen vapaaehtoinen suostuminen haastatteluun, sekä muistutettiin, että heillä on oikeus keskeyttää haastattelu ilman seuraamuksia.

Haastattelu taltioitiin äänittämällä se ääninauhuriin sekä puhelimeen, ja litteroinnin valmistuttua äänitteet poistettiin välittömästi. Perusteena kahden eri äänityslaitteen käyttöön on se, että haastattelu varmasti taltioituu, vaikka toinen laitteista sammuisi kesken haastattelun. Ennen haastattelua ääninauhuriin vaihdettiin patterin ja varmistettiin, että se on tyhjä, niin ettei muisti lopu kesken. Haastattelun aikana haastateltavia kunnioitettiin ja heille annettiin tilaa ja aikaa kertoa kokemuksistaan.

Tutkimuksen aihe on arkaluonteinen ja siihen liittyy monia herkkyyksiä, on tärkeää kiinnittää huomiota eettisiin toimintaperiaatteisiin. On mietittävä tarkoin haastattelua, sen muodollisuuksia, kysymyksiä sekä omaa roolia koko tutkimusprosessissa. Haastattelu tapahtui ensi- ja turvakodin tiloissa, joten se on neutraali, eikä sitä voida yhdistää keneenkään. Työtä tehdessä ensi- ja turvakodin yhteys henkilön toiveet on huomioitu. Raportti lähetettiin Miina-ryhmän ohjaajalle ennen esitarkastusta, jotta hän pysty tarkistamaan tekstin. Hänen kommenttinsa huomioitiin. On tärkeää huomioida myös se, että tämä on opinnäytetyönä tehtävä tutkimus, joten sen laajuus ei voi olla niin iso kuin muissa yleisissä tutkimuksissa. Tutkimuksessa ei aiheuteta vahinkoa tutkittaville, sillä heidän anonymiteettinsä suojataan hyvin. Tutkimusraportti tutkitaan Urgund-ohjelmalla, joka varmistaa sen, ettei tekstiä ole plagioitu.

Ihmiseen kohdistuvissa lääke- ja hoitotieteellisissä tutkimuksissa käytetään laajalti ohjetta, jota kutsutaan Nürnbergin säännöksi. Tässä säännöstössä koros-

tetaan muun muassa ihmisen vapaaehtoista suostumusta tutkimukseen, tutkimuksen hyödyllisyyttä yhteiskunnalle, tarpeetonta kärsimystä on vältettävä, tutkimuksen on oltava oikeutettu aiempien tutkimustulosten perusteella (ennalta arvioidut tulokset oikeuttavat tutkimuksen) sekä tutkimuksesta vastaavien henkilöiden tulee olla tieteellisesti päteviä. (Suomen lääkäriliitto 2013.)

Eettisyyttä ja luotettavuutta pohtiessa on hyvä ottaa huomioon, että myös Suomen lait säätelevät terveystieteellisen tutkimuksen tekoa. Olennaisia lakeja ovat esimerkiksi Suomen perustuslaki, jossa säädetään muun muassa henkilökohtaisesta koskemattomuudesta ja yksityisyyden suojasta. Henkilötietolaki suojaa jokaisen henkilön anonymiteettiä. Muita tutkimusta ohjaavia lakeja ovat esimerkiksi laki potilaan asemasta ja oikeuksista sekä laki ja asetus lääketieteellisestä tutkimuksesta. (Kylmä & Juvakka 2007, 139–143.)

Tutkimuksessa pyritään välttämään virheitä. Reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkoitetaan tutkimuksen toistettavuutta. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että useita tutkimuksia samasta aiheesta tehdessä saadaan sama tulos. Pätevyyttä mitattaessa puhutaan validiteetista, jolla voidaan todeta mittarin tai tutkimusmenetelmän kyky tutkia valittua aihetta. Reliabiliteetilla ja validiteetilla pyritään luomaan tutkimustulos, jota voidaan pitää luotettavana vertailukohteena. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 231–233.)

Puolueettomuutta arvioitaessa vaikutusta on myös sillä, että toinen tutkimuksen tekijöistä on vanhoillislestadiolaisista taustoista. Tämä tuo lisää ymmärrystä ja avaa enemmän naisten kertomuksia. Toinen tekijöistä ei ole tästä yhteisöstä, mikä tuo erilaista näkökulmaa tutkimukseen. Työtä on tehty tarkasti ja tarkkailtu sitä, ettei tekijöiden ennakoasenteet tai mielipiteet pääse vaikuttamaan tutkimustulokseen. Ennen haastattelua myös haastateltaville kerrottiin tästä yhteydestä, sillä on tärkeää olla luottamuksellinen ja rehellinen.

Tutkimuksen eettinen perusta muodostuu ihmisoikeuksista. Tutkittavien suojaan kuuluu, että tutkijan tulee selvittää tutkimuksen osallistujalle ymmärrettävästi se mistä tutkimuksessa on kyse, lisäksi tutkittavan tulee saada tietää tutkimuksen tavoitteet, mahdolliset riskit ja menetelmät. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, tutkittavalla on mahdollisuus keskeyttää osallistumisensa missä vai-

heessa tutkimusta vain, ja hänen tulee tietää se. Tutkimukseen osallistujan hyvinvointi tulee asettaa kaiken edelle. Kaikkien osallistujien tulee jäädä nimettömiksi ja tutkimustietojen on pysyttävä luottamuksellisena. Osallistujan tulee pystyä luottamaan tutkijaan, joten tämän on pidettävä sopimuksesta kiinni. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 131.)

Haastattelu litteroitiin eli kirjoitettiin tekstimuotoon, tällöin se myös anonymisoitiin eli siitä poistettiin haastateltavien tunnistetiedot. Joskus voi olla perusteltua säilyttää tarkkojakin tunnistetietoja aineiston analysoinnin ajan, mutta tässä tutkimuksessa se ei ole tarpeellista. Olisi hyvä suunnitella jo etukäteen anonymisoinnin taso, sillä se saattaa vaatia muidenkin tietojen muokkaamista (Kuula & Tiitinen 2010). Jokaisen haastateltavan yksityisyydestä huolehdittiin litterointivaiheessa, eli äänitteet kuunneltiin ja litteroitiin kuulokkeet korvilla ja näin huolehdittiin, että ulkopuoliset eivät kuule haastateltavien ääniä. Suostumuslomakkeet säilytetään turvallisessa paikassa ja hävitetään asiaan kuuluvalla tavalla. Analyysin kirjoitus on toteutettu niin, ettei siitä ole mahdollista tunnistaa haastatteluun osallistujia. Suorat lainaukset muutettiin yleiskielelle niin, ettei niistä pysty tunnistamaan sanojaa murteen tai puhetyylin perusteella.

6.2 Yleinen pohdinta ja jatkotutkimushaasteet

Prosessina opinnäytetyö on vaativa ja aikaa vievä. Opinnäytetyön tekeminen vaatii henkistä kypsymistä kohti ammattilaisuutta. Opinnäytetyön aiheen valinta oli onnistunut, sillä hengellinen väkivalta on ollut pitkään enenevässä määrin esillä yhteiskunnallisissa keskusteluissa. Hengellistä väkivaltaa käsitteleviä teoksia on tullut lukuisia viime vuosina, ja väkivaltaan on otettu kantaa myös yhteisön sisäisissä tiedotusvälineissä, kuten lehdissä ja tapahtumissa.

Aihe on molempia opinnäytetyön tekijöitä kiinnostava, ja mielenkiinto säilyi koko opinnäytetyöprosessin ajan. Rankka aihevalinta vaati asioiden käsittelyä ja kypsyttelyä mielessä. Päänvaivaa tuotti se, miten saataisiin vangittua opinnäytetyöhön haastattelun juuri ne asiat juuri sellaisina, kuin ne haastattelussa välittyi. Opinnäytetyö koetaan onnistuneeksi, mikäli yksikään terveydenhuoltoalan ammattilainen miettii hengellistä väkivaltaa ja sen kohtaamista omassa työssään.

Lisää kiinnostusta opinnäytetyötä kohtaan lisäsi se, että etenkin vanhoillislestadiolainen yhteisö on tällä alueella yleinen ja suuri yhteisö, ja tällä alueella työskentelevät tulevat suurella todennäköisyydellä kohtaamaan vanhoillislestadiolaisia.

Opinnäytetyöprosessi alkoi keväällä 2018, kun aihe valittiin ja opinnäytetyösuunnitelman työstäminen alkoi. Tällöin tehtiin myös yhteydenotto Ensi- ja turvakodin Riitta Pohjoisvirtaan, joka otti opinnäytetyöajatuksen lämpimästi vastaan. Riitta Pohjoisvirran kanssa keskusteltiin tulevasta opinnäytetyöstä ja sen toteuttamisesta Oulun Ensi- ja turvakodilla. Samalla Pohjoisvirta kertoi Miina-ryhmän toiminnasta ja periaatteista. Opinnäytetyösuunnitelma valmistui kesäkuussa 2018, ja opinnäytetyön teko alkoi selkenemään. Tämän jälkeen haettiin tutkimuslupaa, joka myönnettiin kesäkuussa 2018. Kesällä 2018 opinnäytetyötä lähinnä kysyttiin ajatuksissa, ja syyskuussa 2018 tehtiin ryhmähaastattelu. Äänitettyä aineistoa kertyi hieman yli kaksi tuntia. Tämän jälkeen alkoi hidas prosessi, litterointi. Teksti litteroitiin puoleksi, molemmat litteroivat aineistoa tunnin verran. Tämän ohella tehtiin opinnäytetyöraporttia. Litterointi oli vihdoinkin valmis vuoden 2018 lopulla.

Litteroinnin jälkeen alkoi työläs vaihe, sisällönanalyysi. Sisällönanalyysia tehtiin yhdessä. Analysointi ja punaisen langan säilyttäminen tuottivat välillä vaikeuksia. Sisällön analysoiminen oli mielenkiintoista ja antoisaa. Analysoinnin ohella etsimme teorian tietoa lähisuhdeväkivallasta, vanhoillislestadiolaisuudesta sekä vertaistuesta. Teoriatiedon etsiminen auttoi myös analysoinnissa, kun asioita alkoi hahmottamaan eri tavalla. Analysointi ja opinnäytetyön viimeistely jatkui aina opinnäytetyön palauttamiseen asti. Esitarkastukseen opinnäytetyön palautimme 15.3.2019. Esitarkastuksen palaute annettiin 26.3.2019, jonka jälkeen oli hieman yli viikko aikaa tehdä muutoksia. Lopullisen version palautus on 5.4.2019.

Tutkimusaiheen rajaaminen tuotti aluksi hankaluuksia. Oli vaikea päättää, haluammeko tutkia perheväkivaltaa vai lähisuhdeväkivaltaa. Lopulta päädyttiin rajaamaan lapsiin kohdistuvan väkivallan pois, jottei aiheesta tulisi liian laajaa. Tavoitteena oli tuottaa tietoa erityisesti neuvolahenkilöstölle, joten tuntui luonnollisesta tutkia naisten kokemuksia väkivallasta. Teoriapohjan rajaamiseen vaikuttivat myös haastattelussa ilmi tulleet asiat. Oli vaikeuksia löytää riittävästi materiaalia

ja lähteiksi erilaisia tutkimuksia. Tutkimuksia oli jonkin verran, mutta useat niistä oli jo vanhoja. Lisäksi osa kirjaston kirjoista oli lähes koko ajan lainauksessa ja niissä oli pitkät jonot, joten niitä ei kerennyt saada lainatuksi. Tämän vuoksi käytettiin paljon verkkokirjoja. Verkkokirjoissa ei näkynyt sivunumeroita, joten niitä ei pystytty merkitsemään verkkokirjojen lähdemerkintöihin. Lisäksi haasteita lisäsi opinnäytetyön tekijöiden työt ja muut koulutehtävät, oli välissä vaikeaa löytää aikaa opinnäytetyön tekemiselle. Tekijät asuvat kaukana toisistaan, joka osaltaan myös hankaloitti yhteisen ajan järjestämistä raportin kirjoittamiselle.

Julkisen terveydenhuollontekijöiden valmiuksia tunnistaa perheväkivaltaa ja puuttua siihen tutkittiin eräässä sairaanhoitopiirissä. Siellä vastauksien perusteella toiseksi yleisimmäksi väkivaltaan puuttumista vaikeuttavaksi tekijäksi määriteltiin ammattitaidon ja koulutuksen puute. Perheväkivallantunnistamista vaikeutti vastauksien mukaan perheväkivallan vaikeus ilmiönä. (Peräaho 2015, 6, 8.) Muun muassa tämä tutkimus vahvistaa myöskin tämän tutkimuksen myötä ilmi tullutta lisäkoulutuksen tarvetta ammattilaisille. On todella tärkeää, että terveydenhoitajilla olisi tietoutta parisuhde- ja perheväkivallasta. Tiedon myötä myös kynnys lähteä tunnistaa perheväkivaltaa ja lähteä puuttumaan siihen laskee.

Jatkotutkimuksena voidaan tehdä opas terveydenhoitajille väkivallan tunnistamisesta ja puheeksi ottamisesta. Sellaiselle on varmasti käyttöä. Opinnäytetyöprosessi on mutkineen ja mäkineen antoisa matka myös omaan mieleen. Tutkimuksen tekemisessä eräs palkitseva asia on juuri se, kuinka tutkijana oppii omasta arvomaailmastaan uusia asioita ja kykenee avartamaan maailmankatsomustaan niin tutkijana kuin terveydenhuollon ammattilaisenakin.

LÄHTEET

- Aamenesta öylättiin – kirkon sanastoa 2018. Lestadiolaisuus. Viitattu 4.4.2018 <https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Lestadiolaisuus#Vanhoillislestadiolaisuus>.
- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere, Vastapaino. E-kirja. Viitattu 8.3.2019 <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789517685030>.
- Danielsson, P. & Salmi, V. 2013. Suomalaisten kokema parisuhdeväkivalta 2012 — Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. Verkkokatsauksia 34/2013. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Viitattu 28.3.2019 https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152609/34_parisuhdevakivalta.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Duodecim 2018. Häpeä psyykkisen lamaannuksen aiheuttajana. Viitattu 27.2.2019 https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=onn00079.
- Ensi- ja turvakotien liitto 2019. Tunnista väkivalta. Viitattu 4.2.2019 <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/tunnistavakivalta/#avopalvelut1246-a579>.
- EU:n laajuinen tutkimus naisiin kohdistuvasta väkivallasta. 2014. Tutkimustulokset lyhyesti. Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto. Viitattu 4.2.2019 [file:///C:/Users/Omistaja/Downloads/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_fi%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Omistaja/Downloads/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_fi%20(1).pdf).
- Euroopan neuvoston yleissopimus 53/2015.
- Flinck, A. 2006. Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Väitöskirja. Viitattu 28.3.2019 <https://tam-pub.uta.fi/bitstream/handle/10024/67636/951-44-6709-4.pdf?sequence=1>
- Heiskanen, M. & Piispa, M. 2006. Usko, toivo, hakkaus -tutkimuksen tiedot päivitetty. Viitattu 4.4.2018 <http://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste42006/uskotoivohakkaus-tutkimusentiedotpaivitetty.html>.
- Heise, L. & Garcia-Moreno, C. 2002. Violence by intimate partners. Teoksessa Krug, E., Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A. ja Lozano, R (toim.) World report on violence and health. Geneva: World Health Organization.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki, Gaudeamus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15.-16.painos. Hämeenlinna, Tammi.
- Hurtig, J. 2013. Taivaan taimet- hengellinen väkivalta. Vantaa, Hansaprint Oy.
- Hämäläinen, P. 2004. Lähisuhdeväkivalta. Suomen työterveyslääkäri ry. Viitattu 4.4.2018 http://www.ebm-guidelines.com/dtk/shk/avaa?p_artikkeli=ttl00144.

- Jourová, V. 2016. Istanbul Convention Factsheet. European Commission. Viitattu 10.2.2019 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/factsheet_istanbul_convention_web_en.pdf.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. 3., uudistettu painos. Helsinki, SanomaPro.
- Kanniainen, A. 2018. Yhdessä perheväkivaltaa vastaan. Päivämies 31.1.2018, 13.
- Kettunen, P. 2011. Kätkeyty ja Vaiettu- suomalainen hengellinen häpeä. Helsinki, Kirjapaja.
- Kiviniemi, K. 2018. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. 5., uudistettu ja täydennetty painos. Jyväskylä, PS-kustannus. E-kirja. Viitattu 14.2.2019 <https://www.elibrary.com/book/978-952-451-825-3>.
- Kuula, A. & Tiitinen, S. 2010. Eettiset kysymykset ja haastattelujen jatkokäyttö. Teoksessa J. Ruusuvoori, P. Nikander ja M. Hyvärinen. (toim.) Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino. E-kirja. Viitattu 23.4.2018 <https://www.elibrary.com/collection>.
- Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. 1. painos. Helsinki, Edita Prima Oy.
- Köngäs, P. 2010. Väkivaltaa kitketään uskonnollisissa ryhmissä. Yle. Viitattu 4.2.2019 <https://yle.fi/uutiset/3-5637573>.
- Linjakumpu, A. 2013. Valta ja hallinta hengellisen väkivallan kontekstissa. Muutos 2/2013, 10. Viitattu 13.2.2019 http://www.uskontojenuhrientuki.fi/wp-content/uploads/2015/11/muutos_2_2013.pdf.
- Mehtola, S. 2012. Vertaisuus & osallisuus. Teoksessa Ojuri A. (toim.) Vertaisryhmä käsikirja. Julkaisija Ensi- ja turvakotienliitto.
- Mielenterveyden Keskusliitto 2018. Vertaistoiminta. Viitattu 27.5.2018 <http://mtkl.fi/palvelut/vertaistoiminta/>.
- Mielenterveystalo 2018. Vertaistuki. Viitattu 27.5.2018 <https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat/oppaat/psykoosi/Pages/vertaistuki.aspx>.
- Mikkonen, I. & Saarinen, A. 2018. Vertaistuki sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki, Tietosanoma.
- Nikupeteri, A. & Laitinen, M. 2017. Vaino väkivaltana ja yhteiskunnallisammattillisenä kysymyksenä. Teoksessa Laitinen, M., Kinnunen, J. & Hannus, R. (toim.) Varjosta valoon. Ensi- ja turvakotienliiton julkaisu 41. Viitattu 27.2.2019 https://issuu.com/ensi-jaturvakotienliitto/docs/varjosta_valoon.

Nykänen., T. 2012. Kahden valtakunnan kansalaiset. Vanhoillislestadiolaisuuden poliittinen teologia. Lapin yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Väitöskirja. Viitattu 28.2.2019 file:///C:/Users/Omistaja/Downloads/Nyk%C3%A4nen_ActaE_101_doria.pdfA%20(1).pdf.

Ojuri, A. 2004. Väkivalta naisen elämän varjona: tutkimus parisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten elämäntilanteesta ja selviytymisestä. Lapin Yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Väitöskirja.

Ojuri, A. 2013. "Toivo ja tulevaisuus takaisin" Miina- väkivaltaa kokeneiden naisten osallisuuden ja voimaantumisen tukeminen –projekti (2008-2012). Työpapereita 4/2013. Ensi- ja turvakotien liiton työpapereita 13. Helsinki, Ensi- ja turvakotien liitto ry.

Perustuslaki 11.6.1999/731.

Peräaho, H. 2015. Perheväkivallan tunnistaminen, siihen puuttuminen ja työntekijöiden toiminta perheväkivaltilanteissa. Tampereen Yliopisto. Terveystieteiden yksikkö. Pro Gradu-tutkielma. Viitattu 1.4.2019 <https://tam-pub.uta.fi/bitstream/handle/10024/97729/GRADU-1436354790.pdf?sequence=1>.

Peräaho, H., Leppäkoski, T., Koivisto, A-M., Kylmä, J. & Paavilainen, E. 2016. Täydennyskoulutukseen osallistumisen yhteys työntekijöiden valmiuksiin hoitaa perheväkivaltaa. Tutkiva Hoitotyö 1/2016, 26-27.

Pietilä, I. 2017. Ryhmäkeskustelu. Teoksessa Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvoori, J. (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino. E-kirja. Viitattu 26.3.2019 <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789517686112>.

Piispa, M. & October, M. 2017. Vaikuttava työkalu toistuvaan parisuhdeväkivaltaan puuttumiseen. Yhteiskuntapolitiikka 3/2017. Viitattu 2.4.2019 http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/134851/YP1703_Piispa%26October.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Pohjoisvirta, R. 2012. Taustat ja perustelut toiminnalle. Teoksessa Ojuri, A. (toim.) Vertaisryhmä käsikirja. Julkaisija Ensi- ja turvakotien liitto.

Pohjoisvirta, R. 2017. Miina-ryhmä esite 2017. Sähköposti. Kristiina.Ollila@edu.lapinamk.fi 28.11.2017. Tulostettu 15.4.2018.

Pohjoisvirta, R. 2018. Ensi- ja turvakoti. Lähisuhdeväkivaltatyön palveluesimies. Keskustelu opinnäytetyön toteuttamisesta 27.4.2018.

Pohjoisvirta, R. 2019. Opinnäytetyö. Sähköposti Enni.Hyvönen@edu.lapinamk.fi 4.3.2019. Tulostettu 4.3.2019

Report of the Fourth World Conference on Women. 4-5 September 1995. United Nations. Beijing. Viitattu 4.4.2018 <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/pdf/Beijing%20full%20report%20E.pdf>.

Ruohonen, M. 2006. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta. Auttamisen käytäntöjä. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 35. Hämeenlinna, Karisto Oy.

Salomäki, H. 2010. Herätysliikkeisiin sitoutuminen ja osallistuminen. 113/Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja. Porvoo.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2005. Mitä pari- ja lähisuhdeväkivalta on? Teoksessa Edwalds, H. (toim.) Kenelle lyönnit kuuluvat? Oppaita 2005:7. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 10.2.2019 <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/70762/Opp200507.pdf?sequence=2&isAllowed=y>.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2017. Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelma valmis vuosille 2018–2021. Viitattu 4.2.2019 https://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/istanbulin-sopimuksen-toimeenpanosuunnitelma-valmis-vuosille-2018-2021.

Suomen lääkariliitto 2013. Nürnbergin säännöstö. Viitattu 27.2.2019 <https://www.laakariliitto.fi/liitto/etiikka/nurnbergin-saannosto/>.

Suomen rauhanyhdistysten keskusyhdistys 2019a. Näin me uskomme. Viitattu 28.2.2019 <https://srk.fi/fi/nain-me-uskomme/nain-me-uskomme/>.

Suomen rauhanyhdistysten keskusyhdistys 2019b. Perhe- ja diakoniatyö. Viitattu 28.2.2019 <https://srk.fi/fi/toimintamuodot/lapsi-ja-perhetyo/perhe-ja-diakoniatyo/>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018a. Parisuhdeväkivalta. Viitattu 4.2.2019 https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivalan_ehkaisytyo/lahisuhde/parisuhdevakivalta.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2018b. Turvakotipalvelut 2017. Viitattu 12.3.2019 <https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/lapset-nuoret-ja-perheet/turvakotipalvelut>.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2018c. Naisiin kohdistuva väkivalta. Viitattu 2.4.2019 <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/sukupuolistunut-vakivalta/sukupuolistuneen-vakivallan-muotoja/naisiin-kohdistuva-vakivalta>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2011. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 7., uudistettu laitos. Helsinki, Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki, Tammi. E-kirja. Viitattu 8.3.2019 <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789520400118>.

Vaaranen, H. 2018. Läheinen parisuhde. Parisuhdeväkivalta on Suomessa yleisesti ilmenevä rikos. Väestöliitto 24.9.2018. Viitattu 12.3.2019 <http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/?x17665=8855634>.

Vilka, H. 2015. Tutki ja Kehitä. 4., uudistettu painos. Jyväskylä, PS-kustannus. E-kirja. Viitattu 24.4.2018 <https://www.ellibslibrary.com/collection>.

Villa, J. 2013. Hengellinen väkivalta. Helsinki, Kirjapaja. Painettu Tallinna Raamatutrükikoda.

Väestöliitto 2018. Parisuhdeväkivallan monet kasvot. Viitattu 25.2.2019
<https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/parisuhdevakivallan-monet-kasvot/>.

Yleisradio 2012. Häpeä on kaikista vaikein tunne. Viitattu 25.2.2019
https://yle.fi/tekstiv/arkisto/hyvinvointi/hapea_on_kaikista_vaikein_tunne_3279.html.

LIITTEET

- Liite 1. Tutkimuslupa
- Liite 2. Suostumuslomakkeen saatekirje
- Liite 3. Suostumuslomake
- Liite 4. Haastattelupohja

Liite 1. Tutkimuslupa 1(1)

OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSLUPAHAKEMUS		
Nimi ENNI HYÖNEN KRISTINA OLLA		
Katuosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
Puhelin ENNI: KRISTINA: 	Sähköpostiosoite ENNIHYONEN@ KRISTINA.OLLALAPINA@	
Tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö Lapin ammattikorkeakoulu	Hakijan tehtävä/virka-asema opiskelija	
in Nimi Marianne Järvelin	Oppiarvo ja ammatti LOKATI	
Toimipaikka ja osoite Lapin AMK Meripuistekatu 26 94100 Kemi		
Puhelin 050-3109358	Sähköpostiosoite marianne.jarvelin@lapin	
ija Toimeksiantaja Oulun Kusi- ja Tuulakoti Oy		
Yhteystiedot Riitta Pohjoisvirta Riitta.Pohjoisvirta@OETK		
Paikka ja päivämäärä Kemi 25/07/18	Allekirjoitus Marianne Järvelin	
☒ Tutkimuslupa myönnetään	☐ Tutkimuslupa evätään	
Perustelut		
Paikka ja päivämäärä OLU 15/6/2018	Allekirjoitus Timo Penttinen	
Myöntämisen ehdot ☐ Hakijan tulee toimittaa valmis raportti ja tarvittaessa tutkimuksen tulokset suullisesti ☐ Hakija vastaa kustannuksista itse, ellei toisin sovita ☐ Muu ehto		
☐ opinnäytetyön hakijalle/ hakijoille ☐ ohjaaville opettajille ☐ yksiköille, jota n myöntäminen koskee ☐ jokin muu, kuka?		

Liite 2. Suostumuslomakkeen saatekirje 1(1)

Hei!

Olemme Lapin Ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoita. Teemme opinnäytetyötä Ensi- ja turvakodille. Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata naisten kokemuksia parisuhdeväkivallasta ja Miina-ryhmän merkityksestä selviytymisprosessissa. Tavoitteenamme on ymmärtää parisuhdeväkivaltaa kokeneita naisia sekä saada tietoa ensi- ja turvakodin merkityksestä selviytymisprosessissa. Tutkimusaineisto kerätään haastattelulla Ensi- ja turvakodin Miina-ryhmäläisiä. Tutkielman avulla haluamme saada lisää aineistoa ammattilaisten käyttöön. Terveystenhoitajille tämä materiaali antaa tietoutta perheväkivallan kokemuksista sekä tämän avulla he osaavat ohjata perheväkivallan uhreja oikeaan paikkaan.

Toteutamme tutkimuksen laadullista tutkimustapaa käyttäen. Haastattelu tapahtuisi ryhmähaastatteluna, johon tarvitsisimme 3-4 ryhmäläistä. Olisi hienoa, jos haluaisitte osallistua ryhmähaastatteluun, ja näin auttaa meitä tutkimuksen toteuttamisessa. Haastattelu nauhoitetaan ja nauhoitetta käytetään tutkimusaineistona. Lopullisesta työstä ei voi tunnistaa haastateltavia ja nauhat hävitetään tutkimuksen jälkeen. Miina-ryhmän ohjaaja Riitta Pohjoisvirta osallistuu haastattelutilanteeseen. Haastattelu pidetään Ensi- ja turvakodin tiloissa syksyn 2018 aikana. Ajankohta sovitaan erikseen.

Opinnäytetyötämme ohjaa lehtori Sliden Marianne Lapin Ammattikorkeakoulusta. Lisätietoja haastattelusta voi kysyä meiltä sähköpostitse.

T. Kristiina Ollila ja Enni Hyvönen

Kristiina.Ollila@edu.lapiamk.fi, Enni.Hyvonen@edu.lapiamk.fi

Terveydenhoitajaopiskelijat

Lapin AMK Kemi.

Liite 3. Suostumuslomake 1(1)

Suostumuslomake

5.9.2018

Minä, _____ haluan vapaaehtoisesti osallistua ryhmähaastatteluun, jossa selvitetään naisten kokemuksia parisuhdeväkivallasta ja Miina-ryhmän merkitystä siitä selviytymiseen. Haastattelua käytetään opinnäytetyönä tehtävään laadulliseen tutkimukseen. Voin missä vaiheessa vain peruuttaa tai keskeyttää osallistumiseni ilman seuraamuksia.

Tiedän että haastattelu nauhoitetaan ja nauhoitetta käytetään tutkimusaineistona. Nauhoite hävitetään tutkimuksen teon jälkeen. Tietojani käytetään luottamuksellisesti eikä henkilöllisyyteni paljastu missään tutkimuksen vaiheessa. Olen saanut riittävästi tietoa opinnäytetyönä tehtävästä tutkimuksesta ja minulla on ollut mahdollisuus kysyä siitä tarkemmin.

Allekirjoittamalla lomakkeen suostun haastateltavaksi

Haastateltavan allekirjoitus

Oulussa

Päiväys ____/____ 2018

Liite 4. Haastattelupohja 1(2)

KYSYMYKSIÄ MIINA- RYHMÄLÄISTEN HAASTATTELUA VARTEN

Henkilön kohdistuessa väkivallan teon seurustelukumppaniinsa tai puolisoonsa, puhutaan parisuhdeväkivallasta (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2018). Parisuhdeväkivaltaa esiintyy kaikkialla maailmassa, kaikissa sosiaaliryhmissä. Siitä kärsivät eniten miestensä kaltoinkohtelemat naiset, vaikkakin parisuhdeväkivaltaa esiintyy myös naisten tekemänä sekä samaa sukupuolta olevien suhteissa. Parisuhdeväkivalta on suhteen osapuolille vahinkoa aiheuttavaa fyysistä, psyykkistä tai seksuaalista käyttäytymistä. (Heise & Garcia-Moreno 2002, 89.)

1. Mitä teidän mielestänne parisuhdeväkivalta on?
2. Millaisia kokemuksia teillä on parisuhdeväkivallasta? Millaista väkivaltaa on ollut (fyysistä, psyykkistä, hengellistä, taloudellista)? Oletteko kokeneet seksuaalista väkivaltaa?
3. Kuinka kauan väkivaltaa on jatkunut?
4. Keneen väkivalta ulottuu? Vain sinuun vai myös lapsiin?

“Hengellinen väkivalta on yleensä henkistä väkivaltaa uskonnollisella ulottuvuudella. Väkivallan tekijä käyttää toisen alistamiseen uskon yhteisön suomia hurskaita kullisseja tai kristillistä sanastoa. Henkisen kiusaamisen ilmenemismuotoja ovat esimerkiksi painostaminen, pelottelu, pakkokäännyttäminen, syyllistäminen, eristäminen yhteisöstä ja toisen henkilön elämän äärimmäisen tiukka ja jatkuva kontrollointi. Tähän voi liittyä myös fyysinen ja seksuaalinen väkivalta. Väkivallan tekijä voi käyttää uskontoa välineenä, tähän voi myös liittyä fyysistä väkivaltaa. (Villa Janne 2013. Kirkko ja kaupunki –lehden verkkosivut. Varo hengellistä väkivaltaa. Viitattu 18.9.2018. <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/varo-hengellista-vakivaltaa->)

5. Miten hengellisyys/usko on näkynyt väkivallassa?
6. Millainen kokemus sinulla on vanhoillislestadiolaisen yhteisön suhtautumisesta parisuhdeväkivaltaan? Oletko saanut apua tai tukea yhteisösi kautta tilanteeseesi?
7. Tietävätkö läheisesi tilanteesta? Auttavatko he?
8. Mitä kautta sait ensimmäisen kerran apua?
9. Miten päädyit Miina ryhmään?
10. Millaiseksi koet Miina-ryhmän toiminnan? Mihin Miina-ryhmän auttava vaikutus mielestäsi perustuu?
11. Miten Miina-ryhmä on auttanut selviämisessä?
12. Koetko hyödylliseksi, että kaikki ryhmän jäsenet ovat lähtöisin samasta yhteisöstä? Onko siitä ollut haittaa tai hyötyä?
13. Millainen kokemus sinulla on vertaistuesta? Koetko sen tärkeäksi, auttavaksi?

Liite 4. Haastattelupohja 2(2)

14. Tietääkö puolisosi Miina-ryhmä käynneistä? Jos tietää miten suhtautuu? Jos ei tiedä, miksi ei?
15. Olisitko toivonut enemmän apua Miina-ryhmästä tai joltain muulta taholta?
16. Saatko muuta tukea Miina-ryhmän lisäksi?
17. Oletko yhä väkivaltaisessa suhteessa? Mikä vaikeuttaa lähtemistä?
18. Mitä odotat tulevaisuudelta?
19. Millaisia vinkkejä haluat antaa tuleville terveydenhoitajille?